

De dood van de graaven Egmond en Hoorne : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/371852>

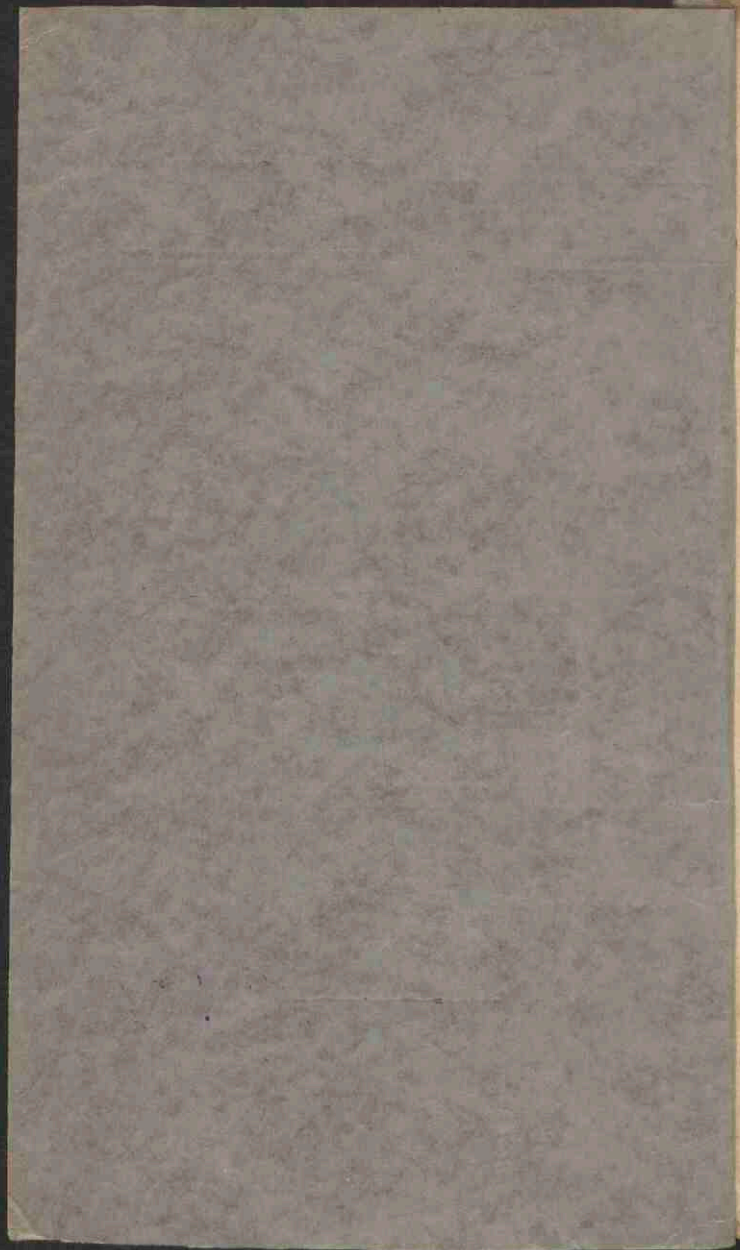
BIBLIOTHEEK DER RIJSUNIVERSITEIT

TE UTRECHT

1929

**Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL**

No. 804^A

By J. B. Winkel
N° 190 C
B04a

DE DOOD
Van de Graaven
EGMOND
EN
HOORNE;
TREURSPEL.

Verfied met Vertooningen.
Door T. ASSELYN.

BIJBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

t^o Amsterdam, by d^{er} Erfgen. van J. LESCAILJE,
en DIRK RANK, op de Beursfluis. 1722.
Met Privilegie,

B. D. O. O. D.

of the City

E. C. M. O. N. D.

H. O. R. N. I.

M. A. S. S. E. T. T. U. M.

Printed by J. B. R. at the University Press, Cambridge.

Copje van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Westvrieland doen te weten, alzoo ons vertoonf is by de Regenten van het Burger Weeshuys ende Oude Mannenhuis der Stad Amsterdam, en, in die qualiteyt te samen eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schoenburg aldaar, dat zy, Supplianten, sedert eenige jaren hebbende gejouiffeert van onse Oôtroey of Privilegie van dato 21. Mai 1699. waar by wy aan hen Supplianten, in hun qualiteyt hadden gelieven te conferteren, accorderen ende Oôtroeyeren, dat sy, gedurende den tyd van vyftien eerst achter een volgende jaren, de Werken, die doenmaals ten dienste van het Tooneel reets gedrukt waren, ende, van tyd tot tyd, nog vorder in het licht gebracht, ende ten Tooneele gevoert zoude werden, alleen zoude mogen drukken, doen drukken, uytgeven ende verkopen, nu ondervonden, dat de jaren, by het voorgemelde ons Oôtroey of Privilegie genaamt, op den 21. deezzer Maand Mai was komen te expireren; ende dewyl de Supplianten ten meesten dienste van de Schoenburg, (waar van hunne respectieve Godshuizen onder andere me te moesten werden gesubscriteert,) voorgemelde Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als anders, die reets gedrukt en ten Tooneele gevoert waaren, of in het toekomende gedrukt, en ten Tooneele gevoert zoude mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheen, zonden blyven drukken, doen drukken, uytgeven en verkopen, ten eynde dezelve Werken, door het nadrukken van andere; haar luyfter, zoo in taal, als spelkonst, niet mochten komen te verliezen, dog dat zulks aan de Supplianten, na de expiratie van het bovengemelde ons Oôtroey, en zulks na den 21. Mai deezes jaars 1714. niet gepermitteert zoude wesen, zoo vonden zy Supplianten hun genoodzaak zig te keeren tot ons, onderdanig verzekende, dat wy aan hen Supplianten, in hare bovengemelde qualiteyt, geliefden te verleene prolongatie van het voorz. Oôtroey of Privilegie, omme de voorz. Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten als andere, reets gemaakt en ten Tooneele gevoert, en als nog in het licht te brengen ende ten Tooneele te voeren, den tyd van vyftien eerst achter een volgende jaren, alleen te mogen drukken en verkopen, of te doen drukken en verkopen, mei verbod aan allen andere op zekere hoge pene, by ons daar tegen te statueeren in communi forma; So is 't dat wy de zaake, ende 't voorz. verzoek overgemerkt hebbende, ende genegen wezende, ter bede van de Supplianten, uyt onze rechte wetenschap, Souveraine magt en autoriteyt, dezelve Supplianten geconsenteert, geacordeert ende geôtroeyert hebben, conferteren, accorderen ende oôtroeyeren, haar by deezen, dat zy, gedurende den tyd van vyftien eerst agter een volgende jaren de voorz. Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten als andere, reets gemaakt ende ten Tooneele gevoert, en als nog in het licht te brengen ende ten Tooneele te voeren; binnen de voorz. onze Landen alleen sullen, by continuatie, mogen drukken, doen drukken, uytgeven, en verkopen, verbiedende daarom allen en een ygelyk, de voorz. Werken, in 't geheel ofte ten deele, naar te drukken, ofte, elders naagedrukt, binnen den zelve onse Lande te brengen, uyt te geven, ofte, verkopen, op de verbeurte van alle de naagedrukte, ingebragte, ofte verkoigte exemplaren

ren, ende een boete van drie hondert guldens daar en boven, te verbeuren, te appliceeren een derde part voor den Officier die de calange doen zal, een derde part voor den Armen der Plaats, daar 't casus voorvallen zal, ende het restteerende derde part voor de Suppliant, alles in dien verstande, dat wyde Supplianten met desen Onsen Oetroye alleen willende gratificeeren tot voorhoedinge van hare schade door het nadrukken van de voorsz. Werken, daardoor, in geenigen deele verstaan den innehouden van dien te autoriseeren, ofte, te advouëren, ende veel min, dezelve onder onse Protexie ende bescherminge, eenig meerder crediet, aansien, of reputatie te geeven, neemaar de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyks zoude influeeren, alle het zelve, tot haren laste zullen gehouden weesen te verantwoorden; tot dien einde wel expresselyk begerende dat byaldien zy deze onze Oetroye, voor de voorsz. Werken sullen willen stellen, daar van geene geabbrevieerde ofte gecontraheerde memie sullen moogen maaken, nemaar gehouden zullen wesen, het zelve Oetroye in 't geheel en sonder eenige omiffie, daar voor te drukken, ofte te doen drukken, ende dat zy gehouden zullen zyn, een exemplaar van yder der voorsz. Werken gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheek van onse Univerfiteyt tot Leyden, ende daar van behoorlyk te doen blyken; alles op poene van het effect van dien te verliezen; Ende ten eynde de Supplianten dezen onsen Oetroye ende consente mogen genieten, als naar behooren, lasten wy alle ende een yegelyken, dien het aangaan mag, dat sy de Suppliant van den inhoud van dezen, doen, lasten, ende gedoogen, rustelyk, vreedelyk, ende volkoomentlyk genieten ende gebruyken, eelceerende alle belct ter contractie gedaan. Gedaan in den Hage, onder onzen groote Zegele, hier aen doen hangen, op den drie en twintigften Mai, in in 't jaar Onses Heeren en Zaligmakers, Duyzend levehondert en veertien.

A. H E I N S I U S.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT.

De Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis hebben, in haar voorsz. qualireit, het recht van deze Privilegie, voor dit Treurspel, vergund aan de erfgenaamen van *Jacob Lescaillie* en *Dirk Rank*.

In Amsterdam den 18. September, 1722.

Aan

Aan den Wel-eedelen HEER,

M Y N H E E R,

JOAN van MARCELUS,

Gecommitteerde Raad wegens de Provintie en
Landen van Uitregt, in het Edelmogende
Collegie ter Admiraliteyt, resideerende

T O T A M S T E R D A M.

M Y N H E E R,

Voor die geenen, welke in staat van regeeringe gesteld zyn, en met een onvermoeiden yver, en geduurige bezigheid, en wakkerheid, het best der republyk betragten, als ook and'ren, die in hun burgerlyken ommeegang, in gestadige bekommernissen, woelen en draven, slaafachtig toe leggen, om hun staat door aanzienlyke middelen te ondersteunen, en te vestigen: voor die, zeggen wy, en is'er geen aangenaamer verpoozing noch nutter uitspanning, dan de tooneelpoëzy, daar onze Schouwburg ten gezette tyden voor geopend werd; 't zy dan dat wy in treurstoffe daar een hoogdravende styl in werd vereischt, onze verkiezinge willen nemen, wy konnen ons oogwit daar bereiken; of willen wy onze doffe geesten, en zwaar moedige gedachten, leevendig, en wakker maaken, laat ons aangename Blyspellen zien vertoonen, die den aanschouweren zomtyds veel vermaaks by zetten; want veele zynder die meer smaak zullen vinden, in belachbelyke kluchten te zien, die vol kwinkslagen en grimassen steken, dan in een volmaakt tooneelstuk dat na de kunst door arbeid is. Zo onderscheidentlyk zyn de oordeelen en verkiezinge des volks; en zullen deze, myns oordeels, wel den meeste hoop uitmaaken. Elk dan hebben hun byzondere begunstigers; en werd hier alzo het boertige en ernst, op zyn tyd, by beurten, opgedischt.

Deze treurstoffe, 't geen wy nu wel Edt. met alle eerbiedig-
heid, komen op te dragen, werd by alle Nederlandsche Histori-
schryvers op het naankeurigst aangemerkt, en zeer omstande-
lyk uitgebreid, en by de zelven gebonden voor de grondlegging
der algemeene vryheid der vereenigde Nederlanden, en het be-
gin van dien bloedige en tagtig jaargigen oorlog (gelyk ook zulks
by de algemeene bondgenooten der gezide Landen schynd in
acht genomen te zyn geweest, die, na 't sluiten der Munster-
sche vrede tusschen Filippus de tweede, Konink van Spanjen
en deezen Staat, als doen afstand doende van zyn reyt en tytel
der zelve landen, op dien eigen dag, den 5 Juny 1648. na dat
tagtig jaaren te vooren, 1568. den 5 der zelve maand het
vonnis der beide Graaven door den Hartog van Alva wierd
uitgevoerd) de voorwaarden, en artykelen der zelve vrede al
om door het gantsche Nederland, en het resort van dien, hebben
laten verkondigen.

Wy hebben om alle aanstootlykheid te vermyden, hier in ge-
volgd de geloofwaardigste Schryvers van dien tyd, die dezen
onwettelyken handel, (als strydig tegens der landen voorregten,
en geregtigheden, opgenomen tegens de voornaamste Edelen, en
Ridders van 't Land, niet en hebben toegeschreven, als of zulks
voort kwam uit eigen beweging, en drift des konings, maar
dat het zelve is bewerkt, en aangestookt geweest, door den Car-
dinaal Granvelle, den Hertog van Alva, en Spinola, zynde
den laatsten 't eenemaal aan het Spaansche hof by den koning in
zeer groote agting, maar inzonderheid den gezide Granvel-
le, die eenige jaaren te vooren in Nederland zynde, des konings
doen en laate was, en het eenigste werktuig en dryver, in 't in-
voeren der nieuwe Bisschoppen, en 't voortzetten van die land-
verderfste inquisitie, daar meerendeels d' Edelen, en Ridders
van d' orden, zich toenmaals op 't alderbestigst hebben tegens
gekant, om alzo 't groot gezach des Kardinaals, dat van tyd
tot tyd noch meerder aanwies, te sluiten, en is als doen, de
grond van die wrok en haat geleid, en ook te dier tyd, de twee-
spald zo hoog gereezen, dat het zelve de Landvoogdes, Marga-
reta van Parma, heeft beginnen te misbaagen, schryvende aan
den Koning haar broeder, (om geen meerder beroerten te ver-
wek-

wekken) hoe noodig het vertrek des Kardinaals wierd geoordeeld, daar in den Koning ook heeft bewilligt. Dog, schoon van de hand zynde, heeft in zyn afweezen dien zelven voet altoos gehouden, tot der tyd toe dat Alva in de bestieringe der Nederlanden gesteld zynde, zy, met bewimpelinge, kwansuis op 's Konings ordre, hun wraak hebben uitgevoerd.

Dit is dan het meeste gevoelen van veelen; en dien besaamde P. C. Hazart, Jesuit tot Antwerpen, in zyn kerklyke historien, komt hier mede in over een. en zo hebben wy in dit Treurspel den Koning buiten alle bedenkykbeden gebonden.

Dat den Hartog van Alva, in zyn staatsbestiering veel zaken heeft verrigt, in weerwilen tegens ordre des Konings, blykt niet dan al te klaar; 't heffen, en 't invoeren van den tienden penning, 't geen in de Nederlanden zo haatelyk wierd opgenomen, en zo veel beroerten veroorzaakte; was 't eenemaal by hem gesmeed; gelyk zulks by Willem den I. Prince van Orangie, dien doorluchtigsten Vorst, en grondlegger van onze algemeene vryheid, hoogh memorie, in zyn verantwoording op den ban tegens hem verkondigd, hem te laste leid; en zyn onmaatige, en stinkende hoogmoed, in 't verheffen van dat metaale praalbeeld, by hem zelven tot zyn glory in 't kasteel van Antwerpen opgerecht, daar hy zyn zelf ten toon stelde, hebbende onder zyn voeten gedrukt, dat 't zamen verbundene Eedelen, in verscheide afgrysfelyke gedaante afgebeeld, om alzoo zyn ingebeelde overwinning, en dat de zelven by hem waaren gedempt, tot een eenwige memory, aan de nakoomelingen te doen gedenken; welk doen, den Koning niet alleen ten hoogsten heeft misbaagd, maar is het zelve by hem zo envel opgenomen, dae hy die bespottelyke oprechtinge, van deze hovaardige verbeeldinge, ten gronde toe heeft doen vernielen, en slechten, en Alva, weinig tyds daar na, de Landen doen ruimen, hem zendende, zonder Spanje aan te doen, wederom na de Portugeezen, daar by voor dezen voor den Koning niet ongelukkig was geweest, alwaar hy eindelyk, zo gezeid werd, aan een afschuwelyke kwaal is komen te sterven.

Wy zullen, om uw wel Edelheids geduld niet al te veel te vergen, afbreken, en hebbe deze stoffe wat uitgerekt, om onze

gedachten en meeninge te beter uit te drukken. U wel Edelheid gelieve onze vrymoedigheid in 't goede te duiden, dat wy u wel Edelheids naam in 't voorhoofd van dit ons treurspel hebben geplaatst, ons kwam in gebeugenisse, de toegang die wy wel eer onder u wel Edelheids familie hebben gehad, 't welk ons de vrymoedigheid heeft doen nemen, ten opzichte van deze berdenkinge, dat wy 't zelve onder u wel Edelheids schaduwe op het tooneel hebben gebracht, verhoopende dat het by u wel Edelheid voor aangenaam zal opgenomen worden. 't Welk doende, zullen wy, als voor dezen, ons onderwerpen u wel Edelheids hooglooflyke familie, waar aan wy 't allen tyden verplicht zyn, en toonen dat wy voor altoos zullen verblyven u wel Edelheids ootmoedigen, en dienstwilligen dienaar,

Amsterdam den 24 November
1685.

THOMAS ASSELYN.

Aan de Begunstigers der
T O O N E E L - P O E Z Y .

WY twyfelen niet of het zal eenige vremd voortkomen dat wy dit Treurſpel, in drie bedryven geſchikt, op het Tooneel hebben gebragt, daar al de ſtukken, (uitgezonderd *Didoos dood*, van de heer en meeſter *A: Pels*, welke ons daar in is voorgegaan) die daar werden vertoond, in vyf bedryven zyn verdeeld; wy hadden het onze in die zelve ordre ook mede voltrokken; maar onderregt zynde van die geene, wiens doorzichtig oordeel, in de tooneelpoëzy, wy in bezondere achtting houden, als ook mede van dat verſtant zynde, dat men niet zo zeer moer letten op het getal der bedryven, als wel op de ordentelyke ſchikking die de ſtof vereiſcht; want het is zeker, dat een treurſpel, 't geen noch plaats, noch tyd meer en begrypt, dan daar 't zelve in werd vertoond, en in minder bedryven verdeeld zynde, veel meer indruk, en opmerking in den aanschouweren, zal verwekken, dan door deze uitrekking van deze bezette verdeeling van vyf bedryven. Wy moeten ons niet vergaape aan eenige gewoonte, maar alleen wat ſchikking dat 'er werd vereiſcht, de voornaamſte ſtukken die op onze Schouwburg werden vertoond, eindigen meeft in het vierde bedryf, en is het vyfde niet anders als een verhaal, en beſluit van den gantschen inhoud, gelyk het ook t'eenemaal van het ſpel afhangt.

De Fransche Toneeldichters, die de vlag van de groote maſt voeren, houden mede deze zelfde ordre van verdeelingen; en hebben mede in hun voornaamſte ſtukken, deel aan deze gebreklykheid. Alleen de Spaanſche die in wanſchikking uitmunten, en noch tyd, noch plaats aanzien, hebben van ouds hun tooneelſtukken in drie bedryven verdeeld, die ook telkens by den overzetter in vyf bedryven zyn heriteld en op het tooneel gebragt, zo dat wy niet kunnen zien, wat noodzaaklykheid ons zou aandringen, dit zelve te volgen, terwyl wy kunnen aanwyzen, de wanordre die daar uit komt te volgen.

VERTOONERS.

- FERDINAND** de **TOLEDO**, *Hertog van Alva, bestierder van 's Konings Nederlanden.*
CAROLUS, *Graaf van Barlaimond, Stadhouder van Naamen, Ridder van 't gulde Vlies.*
SANCTIUS DAVILA, *Oversten van Alvas Lyfwagt.*
FERDINAND, *zoon van den Hertog van Alva.*
LAMORAEEL, *Grave van Egmond, Stadhouder van Vlaanderen, en Artois.*
PHILIPS van **MOMERANCY**, *Graave van Hoorne, en Admirael ter Zee.*
VARGAS, *president van den Bloedraad.*
MARGARETA van **PARMA**, *gewezene Landvoogdesse der Nederlanden.*
SABINA, *Palts gravinne van Beieren, vrouw van Egmond.*
SOFIA, *zuster van den Graaf van Hoorne.*
VALERIUS, *Hofjonker van den Grave van Egmond.*
MARTINUS RIEDHOVEN, *Bisschop van Iperen.*

ZWYGENDE.

*Lyfwacht van Alva.
Staatjonkvroutwen, en
Kinderen van Egmond.*

Het Treurspel speeld, in, en buiten 't hof tot Brussel.

D E D O O D
V A N
EGMOND en HOORNE.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

ALVA, BARLAIMOND, DAVILA.

ALVA.

DAvila, Barlaimond, beide ampt en staatgenooten,
s alles wel bezorgd, het hof rondom beflouten?
Dat onze toeleg niet belet werd noch gestoord?

BARLAIMOND.

Romero heeft alreê, op uw bevel en woord,
Met zeven vaandelen, en drie paar lyfkornetten,
De mart, en allerweegs de toegang doen bezetten;
De passên afg-sneên, omringd zeer dicht en naauw,
Zo dat 'er niet en scheeld dan 't morren van het graauw,
Dat in bedenking is, en vol van misvertrouwen,
Of iets tot hun bederf wierd by het hof gebrouwen;
Zy hebben lang voorheen, gestyfd van hooger hand,
Door ingezogen haat, geheld aan geene kant;
En Egmond heeft van ouds, om tot zyn wit te komen,
De harten van het volk arglistig ingenomen:
En, nevens Bredero, Oranje, hoog van moed,
En Hoorne, Montigny, de munitery gevoed,
Eêr noch het ketterdom in Neêrland zich verspreide.

ALVA.

Daar komt Don Ferdinand, den Raad die is gescheiden;
Hy brengt gewis niet goeds, zyn wezen schynd ontsteld.

T W E E.

De DOOD van
TWEEDE TOONEEL.
ALVA, BARLAIMOND, DAVILA,
FERDINAND.

ALVA.

Hoe is 't gegaan, myn zoon?

FERDINAND.

Juist als ik 't had gespeld,

Zo scherp als 't immers diende, of als wy 't oit verwach-
De Aartshartogin begon, en eindigde met klagten; (ten,
Dat vast van tyd tot tyd haar hoogheid en gezach
Verminderde, en noch meêr verviel van dag tot dag.
Dat zy in achtig nam, hoe elk, door listig kuipen,
Bestonden heimelyk haar staaten te onderkruipen,
En wel had aangemerkt, dat al uw staatsbeleid
Geen kleine kreuk gaf aan haar naam en achtbaarheid;
En dat deez' vreemde magt, in 't herwaarts overkeeren,
Niet strekten dan om slechts het vluchten te vermeêren;
En dat men zag het volk, in 't midden van dien brand,
Hun reedste goederen vast scheepen uit het land,
Dat geen herstelling ooit, of immer scheen te hoopen,
De steden waren leeg, de koopmanschap verloopen;
Den burger uitgeput, en in een staat gebragt
Van weerloosheid, of van kettery verdacht.
Dat zy was onderrecht om op haar doen te letten,
Terwyl men bezig was de voet haar dwars te zetten;
En dat zy had verstaan, met smert en harten leed,
Dat op uw naam alleen een bloedraad was gesneed;
En dat men daar bestond onwettig in te dringen
Eên opgeraapt gespuis, bestaande uit vreemdelingen,
Waar door 's lands hoogheid wierd ontzenuuwd en
geschend;
Een vierschaar van 't begin, in Néerland nooit bekend.
Dat zy gezind was, met bewilging van de Staaten,
Haar landvoogdy, gezach, en alles te verlaaten;
Terwyl me, in plaats van haar gewoonlyk eer te biên,
Zy, met de nek van elk wierd daag'lyks aangezien.

En

En dat zy zich 't belang van staat niet meerder kreunde.
 En Egmond, die met kracht haar dapper ondersteunde.
 Gevolgd van Hoorne, die beëamden haar besluit.
 Maar Aremberg voer hier op 't hevigt tegens uit:
 Men had te lang gesloft, het was te ver gekomen,
 De kettery had reeds de harten ingenomen.
 De grootste steden, reeds gevolgd van al de rest,
 Die waaren meest besmet van deze lucht en pest.
 Men was te traag geweest in 't straffen van dit muiten:
 Een scherper middel wierd vereischt om die te sluiten;
 Gelyk men had gezien, toen de ongebondenheid,
 Uit dulle drift, zich door gantsch Neerland had verspreid,
 Hun handen schonden, (en by troupen zich verdeelden)
 Aan altaarschendery, en kerkgewyde beelden.
 De geestlykheid geschopt, gesteld ten schimp en smaad,
 Mishandeld en vervolgd met doodelyken haat:
 Het heiligdom onteerd, kapel en koorgewaden
 Ten priesterdom gewyd, geheiligde sieraden
 Van onwaardeerbre schat, met alle onmenschelykheên
 Verachtelyk vertrap, en met de voet getreên,
 Waar voor de boosheid zelfs zou aarfelen en gruwen?
 Het alderheiligt beeld, ten trots in 't aanzicht spuuwen,
 Vermorfeld en verplet, ten schennis en ten roof.
 Tot een vervloekt schandaal van 't algemeen geloof.
 Dat, die het was hun zaak deez' moetwil in te toomen,
 Met een en zelfde haat ook waaren ingenomen.
 Dat deez', op 's Hertogs komst, en naaderend gerucht,
 Zich hadden meerendeels begeeven op de vlucht.
 Dat veel noch wankelde in hun pligt en Konings trouwe.

ALVA.

Dat's noch het overschot, die ons dit onheil brouwe,
 En met een gryns van staat vermomd dus heenen gaan.
 'k Zie bei de Graaven, zacht! zy treden herwaarts aan;
 Men kan uyt hun gebaar gewisse teek'nen raamen,
 Zy schynen heel ontroerd, en hebben 't drok te zaamen;
 Men houd zich noch wat koel, nu zynze in onze magt,
 Elk past op myn bevel, wy zyn op 't minst verdacht.

Wan

Wanneer ik my vergramd begin aan hen te ontdekken,
Zo houd u vaardig om myn ord're te voltrekken.

D A R D E T O O N E E L.

ALVA, BARLAIMOND, DAVILA, FER-
DINAND, EGMOND, HOORNE.

ALVA.

G Y, heeren, komt van pas na 't scheiden van den raad,
Op wiens stantvastigheid den koning zich verlaat,
Om, nevens ons, in deez' bekommerlyke tijen,
Tot demping van deze opgerez'ne ketterijen,
Te raamen iets waar door dien aanwas werd gestuit.

EGMOND.

Wy hebben kennis van 't genomen raads besluit;
Maar zien, indien men dit tracht met geweld te weeren,
Hier door den haat des volks noch dagelyks vermeëren,
Wat bot te vieren waar het besten wel geraân.

ALVA.

Dat waar, indien men hen hier in ten dienst zou staan,
Gelyk men onbeschaamd ons dit komt af te vergen,
Zyn Majesteits geduld trotzeeren en slechts tergen:
Men wyk niet een en stip van dezen voorslag af.
Het moet 'er nu meê deur, om door gerechte straf,
Dit onkruid, 't geen ons hier schein boven 't hoofd te
groeijen

Tot aan de wortel, en te grond toe, uit te roeijen,
Op dat dien stank, die reeds de zuivre lucht bezet,
Door een vergifte damp gansch Neêrland niet besmet.

BARLAIMOND.

Men mompeld of men ons wel schielijk mogt bespringen.

ALVA.

Men zald'er eenige wel haast doen kleender zingen,
Wy zyn hier van bewust, dit blykt maar al te klaar,
Men brouwd iets heimelyks, wy zelfs zyn in gevaar.
Ons is reeds menigmaal gekomen iets te vooren,
't Geen my doet omzien, en heel wonder klink in de
ooren?
Daar

Daar schuilt wat, en ik weet naau zelve waar 't my schort,
 Waar door ik in myn eer en luister werd verkort.
 Men strooid een straatgerucht, men leid my heimlyk laa-
 Om myne staatvoogdy by elk te doen mishaaen, (gen,
 Waar door ik vast, by elk gelasterd en gesmaad,
 Heb op myn bals gelaan des volks gemeenen haat.
 Men heeft zich onderstaan, zelfs met bevestigde eeden,
 Als vloek verwanten, t'zaam in een verbont te treden,
 Om zo, op deze wys, door een vermomden trek,
 Zyn Vorst en wettig heer te treden op de nek.
 Wie wederleid ons dit? wy hebben blyk en teeken;
 En schoon wy z wegen, zelfs hun werken zullen spreken,
 Met wat verachting, en met welk een loos beleid
 Men altoos heeft getracht, om zyne Majesteit
 Van zyne heerschappy in Neerland hier te ontblooten,
 Door hulp en bystand van uitheemsche bondgenooten?
 De muitery gevoed, de steden opgeruit,
 Het bisschoplyk gezach, en Trentische besluit
 Hardnekkig wederstaan, verworpen en verbannen;
 Kasteelen, Slooten, door geweld en list te ontmannen,
 Is elk genoeg bekend, en overal verbreid,
 't Welk klaare blyken zyn van wederspannigheid,
 En sinkse gangen van balstuur'ge onderzaaten;
 Het twistvuur aangestookt, en Staaten tegens Staaten
 Te hitsen aan, om zo, door 't zaad van muitery,
 Te brouwen de ondergang der gantsche heerschappy,
 Gelyk wy 't zelve zien gescheurd aan zo veel deelen.

EGMOND.

't Begin en voortgang van dees droeve staatskrakeelen,
 Die uw Doorluchtigheid, met lasterlyk verwyf
 Ons hier, als oorzaak van de zelfde, in 't aanzicht smyt,
 Als of wy onderling meineedig zaamen spanden,
 Om zyne Majesteit, als Prinse van den landen,
 Te ontwringen uit de vuist de vorstelyke staf,
 Dat hem het wettig recht van zyn geboorte gaf;
 En dat ons toeleg tot geen ander eind zou strekken,
 Als om het volk tot twist en oproer op te wekken,

Dit

Dit is zo ver van daar, dat zelfs gerechtigheid, (pleit.
 Ter vierschaar van het recht, zelfs voor onze onschuld
 Maar wel hoe anderen, gestafd met vreemde troupen,
 En buitenlandsche hulp, tot bystand in te roepen;
 Om zo dit vrije volk, door magt en dwinglandy,
 Te brengen onder 't jok van hunne slaverny,
 En keuren, wetten, en 't aloude recht der steden,
 Van eeuw tot eeuw gevolgd, nu met de voet te treden?
 Door welk een trots beleid, en overdwaalsche magt,
 De vryheid deerlyk werd mishandeld en verkracht;
 Het volk, zelfs van 't begin der landen, aangebooren,
 Zo vaak bevestigd, en met eeden dier bezwooren,
 Blykt niet dan al te klaar tot onzer herten leed.

HOORNE.

En werd deeze inbreuk noch al met een glimp bekleed,
 By die in 't hoogste gezach aan 't roer van staat gezeeten,
 Als of wy hadden ons aan eer en trouw vergeeten,
 Door welk een averechts, en ongegrond besluit,
 Ons doen en staat bestier op 't haatlykft werd misduid;
 Maar wie die zyn, die 't al in rep en roer dus zetten,
 En nu nog voort gaan in 't verbreken van 's lands wetten,
 En alles naar hun drift doen leiden aan hun hand,
 Te schoppen met de voet het welvaart uit het land,
 En zich te mesten uit des volks gemeene schaaden,
 En is voor ons noch elk niet duister om te raaden;
 Dat tuigd gansch Nederland, en staat ter dood gewond,
 't Verbond der eedelen rust op geen and're grond,
 Dan de eer der Majesteit op geene wys te schennen:
 Den Koning voor hun Vorst en wettig Heer te erkennen;
 En, daar 't de nood vereifcht, door wapenen en moed,
 Te zetten by hem op hun have, staat en bloed:
 Daar tegens wederom te stuiten en te weeren
 Dat overzeefche magt, noch drang van vreemde heeren,
 Door indracht, ondermyn hun staat en heerschappy,
 Om vrygeboorene, door dwang en tieranny,
 Slaafachtig aan de band in tucht en toom te houwen.

ALVA.

Deez' woorden zyn verdacht, en vol van misvertrouwen,
 Gegrond op yd'le waan, en rieken naar 't verdrag
 Der zaamgezwoorenen, en kwetze het gezach
 Van ons, by eeden aan des Konings trouw verbonden.

BARLAIMOND.

Van veelen overtreên, verbroken, en geschonden,
 En 't Land daar door gebragt in 't uiterste gevaar.

EGMOND.

Daar in volhard, 't bewys leid als den dag zo klaar.

ALVA.

Gelyk het blykt, men weet hier wyd en breed te spreken
 Van 't recht des volks, en van 's lands wetten te verbreeken;
 Daar zelve zy, door een verrukte en valsche schyn,
 Aan kerrikrooverij, en scheuring schuldig zyn;
 En nu dus stoffen, en met trots en ydel roemen,
 Hun schennis weeten op het kunstigst te verbloemen.

DAVILA.

Dat's al van ouds, men houd als noch dien zelve trant,
 Om 't volk daar door bedekt te krygen op zyn hand,
 En 't zelve in hunne drift te sterken, en te styven,
 Om hen te veiliger tot oproer aan te dryven.

BARLAIMOND.

't Ineetend kerkrakeel, en door gekankerd kwaad,
 Neemt toe, van tyd tot tyd, in 't schieten van 'er zaad;
 En waar uw komst vertraagd, en voor een wyl verschoo-
 Gantsch Neêrland lag alreeds in ketterij bedoven, (ven;
 Zo heeft men toegeleid door lagen en door list.
 En 't heiloos vuur gestookt van deze burgertwist.
 Om het aloud gebruik der godsdienst af te schaffen.

ALVA.

Door slofheid, traagheid, in de oproerige te straffen,
 Han wederspannigheid te houden in bedwang,
 Heeft ons vaak voorgespeld der Landen ondergang.
 Wy dan, van hooger hand, gesterkt door zyn bevelen,
 Om, door een scherper weg, deez' wonde weêr te heelen,
 Zyn nu gezind, het zy door pynbank, vuur, en strop,
 B 't Ver-

't Vervalle Nederland te rechten weder op.

Dit is dan ons besluit, en 's Konings welbehaagen.

EGMOND.

(klaagen.

Dus doende, in plaats van troost, geeft gy meêr stof tot
Het volk, hoe meêr getergd, geringeloord, gefard,
Hoe meêr het in zyn doen, en opzet blyft verhard;
Een zachter middel waar best by der hand genomen.

ALVA.

Wat middel toch?

HOORNE.

Men kan dien hoek te boven komen,
Indien men zich maar spoed tot lessing van dien brand,
Het vreemde krygsvolk voort te zenden uit het Land,
En zich te ontlasten van de moetwil der zoldaaten;
De schorffing in 't vervolg der bloedige plakkaaten.
Waar dit beslegt, dien brand waar in der yl gebluft,
En wy genooten haast eens de algemeene rust.

ALVA.

Dat waar, indien wy na dien voorflag wilden hellen,
Een Vorst als onderdaan hem wetten voor te stellen;
Zyn doen bepaalen, en bediffelen zo naauw,
Dat hy te keur zou staan, en wil van 't lompe graauw.
Een wettig Prins vermag vry zonder wederspreken,
Nu wetten maaken, en dan wetten weder breeken.

EGMOND.

Dat zynze, die (of schoon men zich hier tegen steld)
Hun ryk-en staatsbestier bezitten met geweld,
En nimmer trachten, dan (indien 't hen mogt gelukken)
Door openbaar geweld de Vryheid te onderdrukken,
En, zo men 't zeggen mag, de zulken zyn niet vry
Van eed verbreeken, noch van handveffschendery.

ALVA.

Dat gaat te hoog, dus scherp en schamper uit te vaaren.
Al lang genoeg geveinst, 't is tyd ons te openbaaren.
Myn lyfwacht.

HOORNE.

Hoe! wat 's dit?

ALVA.

ALVA.

Sta, Egmond, 't is 't bevel

Der Majesteit.

EGMOND.

Is 't ernst?

ALVA.

Ja, ernst is 't, en geen spel.

Davile en Ferdinand, treë toe.

DAVILA.

Van 's Konings wegen,

Leg af uw zyds geweer.

FERDINAND.

Heer Graaf, reik my uw degen.

EGMOND.

Al te aadlyk is 't, sta af, en wilt niet verder gaan,
 Dat daar een aterling de hand aan zoude slaan.
 Dat staal, zo wyd beroemd, 't welk in vericheide tochten,
 Zo vaak in Konings dienst de zeege heeft bevochten,
 Zyn recht verdedigde, en de heirkracht aangevoerd,
 En 's vyands legermagt zo menigmaals beroerd,
 Gedaagd in 't open veld, en onvermoeid gestreeden,
 Was nimmermeer verflaauwd om in gevaar te treden;
 Dit tuigd Walsvlaanderen, Dinand, en Sint Kwintyn,
 Dat klaare proeven van myn trouwe diensten zyn.
 Daar is het staal, de roem van myn bedryf en leven,
 Dat Vrankryk tweemaal heeft doen zidderen en beeven,
 En nooit van zyne pligt, noch trouw en was veraard.

HOORNE.

(waard,

Deez' kling, waar mede ik 't recht myns Konings heb be-
 In deze vuist gevoerd, zo aadlyk gedraagen;
 Die nimmer aarfelde om een oorlogskans te waagen,
 Noch wankelde in zyn trouw, toen 't weiffen veilig stond;
 Zyn vyand daagden uit, zelfs op zyn eigen grond;
 Als wy in 't Duitfche ryk, des Keizers heirkracht voerde;
 Bourgonje, Italiën door wapenen beroerden;
 Die ons verrykten met die waardigheid en praal
 Des gulden Vlies, ter zee, als Neerlands admiraal;

En noch zou vaardig zyn, in deez' verwarde tyden,
 Om voor zyn Majesteits gezach en eer te stryden,
 Dien ik alleen voor Vorst en wettig Heer erken,
 Wien trouwe dienaar dat ik blyf, en eeuwig ben.
 Aanvaard het, boodschapt hem, wat ons ook mag ontmoeten,
 Dat wy bereid zyn om te sterven voor zyn voeten.

Egmond, en Hoorne binnen.

ALVA.

Gelei hun beide voort, ter zyden aan een kant,
 Afzonderlyk van een, tot dat men naderhand
 Op't geender werd vereischt bekwaam mag order stellen;
 Men roept zo fluks by een de hopliën en kornellen,
 En dat uit myne naam zo aanstonds met'er vaard,
 Eer noch meer tyds verloopt, den krygsraad werd vergaard.
 Gy, Barlaimond, 't is tyd, om nu, voor alle zaaken,
 Ons doen, de Landvoogdes zo voort bekend te maaken.
 Ga, spoed u in der yl, en doet haar dit verstaan,
 Dat alles voor den dienst des Konings is gedaan.

Barlaimond binnen.

Wanneer zy zyn van kant, dat zal ons ruimte geeven.
 Zy zullen nu niet meer hardnekkig wederstreeven,
 Noch dwars zich zetten, gy, Davila, wil u spoen,
 Om elk van ouze kant daar kundschap van te doen.

Davila binnen.

't Is nu de rechte tyd dit onkruid eens te wannen,
 Dat ook door myne last den bloedraad werd gespannen,
 Om niet te traagen, maar in 't straffen voort te gaan.
 'k Zie Vargas naderen, hy treed vast herwaarts aan.

VIERDE TOONEEL.

ALVA, VARGAS, FERDINAND.

ALVA.

HEer Vargas, een van myn getrouwste steunpylaaren,
 'k Heb aanstonds in der yl den bloedraad doen vergaaren,
 Gy, als een medelid, die voort zet 't geen ge dryft,
 En myne zyde houd, en steeds myn toeleg luyft,

ER

En nimmermeer zich laat van ketters ringelooren,
 Om Egmond, Hoorne beid, hun vonnis te doen hooren,
 Zo aanstonds juist gevat, op wien ik my verlaat,
 Die, nevens my, nu torst den algemeenen haat,
 Wy moeten 't overschot, dat noch volhard in muiten,
 Door gallig, vuur, en zwaard, in hunne voortgang, stuiten,
 En geevenze, als een prooi, ten plondering en roof.

VARGAS.

Befchermer van den staat, en 't katholyk geloof,
 Die 't opperste gezach bestierd van 's Konings wegen;
 Indien den Zwyster meê waar in het net gekreegen,
 Die yder is te kloek, dat hoofd, van 't eedgelyk
 Wy hadden meêr aan hem, dan al de rest. de ban
 Verkondigd om hun doen en moetwil in te toomen,
 Heeft yder om doen zien; ten hove weer te komen.
 Graaf Lodewyk, vol haat, spuuwt niet dan vuur en vlam
 Op uw bedryf, zo doen de oproer'ge te Amsterdam,
 Die, om hun kettery halssterrig door te dryven,
 Bestaan hun overigheid daar wetten voor te schryven,
 En af te parssen, om, in wil en tegenweer,
 Te oefnen opentlyk hun nieuw verzonnen leer,
 Tot nadeel van het oud', voor meer als duizend jaaren,
 By zo veel vaderen, en 't bloed der Martelaaren
 Bevestigd; deze stad voor zyne Majesteit,
 Heeft steeds volhard in trouw en onderdanigheid;
 De zuiv're godsdienst rein, en onbevlekt beleden,
 Na 't wettig kerkgebruik, en oude roomsche zeeden,
 Maar nu geworden tot een baerd, en een wyk,
 Der kett'ren huichelaars, en sekten te gelyk,
 Daar van men 't heele Land alom noch hoord gewaagen.

FERDINAND.

De Landvoogdes Margreet heeft zich te slap gedraagen,
 En naar der vrouwen aard, te zacht en veel te slauw,
 Den toom te ruim gevierd, de hoofden van het grauw
 Gestyft in hun verzoek, en om hen zaak te vord're,
 Hét koninklyk bevel, geschort tot nader ord're,
 Het prediken gedoogd, en 't geestelyk besluit.

Daar tegens ingebracht, door haar gezach gestuit.
 Had zy het spoor gevolgd van andre bontgenooten,
 Dit onkruid had zo diep zyn wort'len niet geschooten.
 Dat zich nu door het Land, alom vast heeft verspreid.
 Den adel, op uw komst, zo ver voor af verbreid,
 Zyn al ten landen uit verstooven, en gevlooden,
 Hoogstraten, Kuilenborg, Nassou en Breederooden,
 En and're meer, die met gelyke moed en kracht,
 Hertnekkig steunden op haar buitenlandsche magt;
 Nu is hun hoop in rook, en yd'le wind verdweenen.
 Alleen een ruuwen hoop is schendig op de beenen,
 Die, raazende omme loopt, en ziedende van haat
 Vergifte gal schiet op de Koning, en de raad,
 En noch volharden in 's Lands ondergang te zoeken.
 Uw komst vervloeken met veel meer dan duizent vloeken.
 En lasteringen, die zy teffens werpen uit,
 Zo dat, indien men hen niet in der yl en stuit,
 Het staat te duchten dat het noch zal verder kruipen.

V A R G A S.

Men keerd zich daar niet aan het zyn de laatste stuipen;
 Zy zyn alreë van hulp, en stut en steun beroofd,
 't Is uit met haar; wat is een lichaam zonder hoofd?
 Wy zien hen raadeloos door 't korten van hun wicken,
 En veel van deez' tyd af, al na den brandpaal rieken:
 Een weerelooze schaar kan nimmermeer bestaan.

A L V A.

Gints naarderd Barlaimond, het lust my te verstaan,
 't Verflag op myn bevel, hem mondeling gegeven.

V T F D E T O O N E E L.

A L V A, V A R G A S, F E R D I N A N D, B A R L A I M O N D,

B A R L A I M O N D.

't I S veel, myn heer zo wy dien hoek te boven streeven;
 De Aartshartogin verstond, na dat ik wyden breed
 Myn last haar had verklaard, en 't gantsche stuk ontleed,
 En 't zelve krachtelyk met redenen verdedigd,
 Dat zy zich vond hier door op 't alderhoogst beleedigd;

Dat

Dat ook haar ampt, en staat, in diergelyk beleid
 Vereifchte meer gezach, en hooger waardigheid.
 Dat zy dit op nam, en tot haar kleinachting fchatten
 Een stuk zo vol gevaars, dus by de hand te vatten,
 Zo teêr, zo fchaadelyk voor de algemeene rust,
 Van 't welk, tot deez' tyd toe, zy noch was onbewuft,
 Als frydig teegens de eer en inhoud van 's Lands Wetten.

ALVA.

Wy kreunen ons niet eens, noch laten ons verzetten,
 Door yd'le klagten uitgeworpen in de lucht;
 De Landvoogdes is veel te onmaatig in 'er zucht.
 Indien we op haar kompas ons hadden t'zee begeeven,
 De Hulk van staat lag lang aan leeger wal gedreeven,
 En reeds in 't midden van die barning, en die brand,
 Geheel en te eenemaal geborften, en gestrand;
 Nu is ons 't roer vertrouwd, en 't gantfch beleid, ten ende,
 Om 't weeder van de wal in ruimer zee te wende.

FERDINAND.

De nood vereifchten zulks, en waar uw komst vertraagt
 Dat waar gantfch Nederland ten uiterfte gewaagt.

ALVA.

Wat was dan haar befluit?

BARLAIMOND.

Dat zy had voorgenoomen,
 Gelykze ook vaardig stond, om herwaarts aan te koomen,
 Verzeld met Aremborg, dien ik ter zelve stond
 In diepe zamenfpraak by haare Hoogheid vond,
 Zy zullen daatelyk hier zyn naar ik vermoede.

ALVA.

Ik hoop dat haare komst, gedyen zal ten goede,
 Om afgezonderd, vry van zucht, en eigenbaat,
 De rust te vord'ren van den algemeenen staat.

BARLAIMOND.

Zy naad'ren gints.

ALVA.

Gy moogt, myn zoon, dan wel vertrekken,
 Zy zal te veiliger haar hart aan ons ontdekken.

B 4

Z E S.

ALVA, BARLAIMOND, M. PARMA.

M. PARMA.

MYn heer, met welke een zwaare en onverwagten slag
 Komt ons dit voor? helaas! dus te ontyd op den dag?
 Wy zien het hof omringt, het martveld, burgt en straaten,
 Geheel en al bezet! met ruiters en zoldaatē;
 Op elk een kruisweg staat een schildwagt uitgezet!
 Wy dachten met uw komst den staat te zien gered.
 Nu schynd een feller brand van oproer weêr te ontsieken:
 De vlam te lichter laag ten daaken uit te breeken.
 Wy innerlyk op nieuw, als met een varsche wond
 Tot aan het hart geraakt; den graaf van Barlaimond,
 Heeft ons, uit uwen naam, den handel voorgedraagen,
 Wy staan gelyk versted, en voor het hoofd geslaagen!
 Wat heeft men voor? wy zelf zyn in dit stuk begaan, (aan;
 Men vangt, en spand, men ziet noch staat, noch hoogheid
 Een deel des volks, uit vrees, en wanhoop aangedreeven,
 Die hebben zich alreê ten Landen uit begeeven.
 De neeringlooze tyd, maakt alles schaars en dier;
 En elke stad die is ontsieken van dat vier,
 Men recht zo nu en dan, vast galgen, raaden, staaken,
 Om zo gantsch Nederland, door wurgen, branden, blaaken
 Te drukken, tot verderf, verwoesting van den staat,
 Door een verwoede drift en ingekropten haar; (traanen,
 En waand men door dien weg van zweed, en bloed, en
 Het best des Konings, en de rust van 't Land te baanen?
 Te houden 't volk in toom, te leggen aan de band,
 En op een slaafsche wys, te leiden aan de hand,
 Die is te ver verdoold; dien iandaard is te myden;
 En wil me een hollend paard, met hardigheid beryden,
 Dat los van tengel rend, nu hier en derwaarts aan,
 'T is zorglyk van op 't laatst eens achter uit te slaan.
 Dit volk te parssen, dat is hen met spooren noopen,
 Deenmarken, Zweeden, en het Duitsche ryk staat oopen.

Dic

Die hen als ballingen ontfangen, vrank en vry,
 Om te oeffnen onder een hun nieuwe kettery.
 En 't staat te duchten, zo men 't land dus laat ontblooten,
 Dat zy, door onderftand, van and're bondgenooten,
 En vremde prinzen, als 't hem reets nu aan laat zien,
 Zich machtig vonden om uw weeder 't hoofd te biën.
 Hun opperhoofd zoekt heul, en hulp aan alle kanten,
 By and're Vorften, en uitheemsche bloedverwanten,
 Hoe sterker dan dat gy aan deze zyde trekt,
 Hoe meerder afgunft gy in yders hart verwekt.
 Lumé, gestyft met geld van buitenlandfche fteeden;
 Is beezig in der yl om fcheepen toe te reeden.
 't Is zeker, dat, (vaart gy dus voort in deze fmaad)
 Ge u zelven brandmerkt, voor een geestel van den ftaat.
 Maar 't geen ons 't meefte drukt, is dat men deze braaven,
 Deeze eed'le ridders, en 's lands ingeboorne Graaven,
 Die vorftelyk met zo veel deugden zyn verzeld,
 Dus op het onverzienft in hechteniffe fteeld.

A L V A.

(wen,

Gy gaat wat breed, mevrouw, maar mag men ons vertrou-
 't Was Konings wil, dit ftuk voor u, geheim te houwen.
 Zyn lydzaamheid, geduld, is veel te lang gezard,
 Men heeft tot deez' tyd toe, hartnekkig noch volhard,
 Met alle fchimp en fmaad, en wat men kon bedenken,
 Indien 't maar ftrekken mogt, om zyn gezag te krenken,
 Op 't allerfpottelykft voor elk ten toon gefield,
 Beflooten onderling, door waap'nen en geweld,
 Het kofte ook wat het koft, zich tegens ons te zetten,
 Om onze komft alhier in Neêrland te beletten,
 En daar toe aangewend een wettelooze magt.
 Prins karel, erf van 't Ryk, lang by het hof verdacht,
 Is heimelyk valf reeds, by hen, tot hoofd verkooren;
 Zy hebben onderling hem hulde en trouw gezwooren,
 In fpyt des vaders, om door dat beleid de kroon
 Op 't hoofd te zetten, van een wreveligen zoon:
 Wat is dit anders, zo wy niet den toeleg fruiten,
 Als aangespannen om op kroonen te vrybuiten,

Wie ziet dien handel met bezaaidige oogen aan ;
 De beeldestormery , die , als een staatsorkaan ,
 Door al de steeden vloog , zelfs binnens deze muuren ,
 Wals Vlaand'ren , Braband , en meer and're naagebuuren
 Ten uiterst dreigde , en deez' verdoemelyke smet
 Is door hen aangestookt , gestyft , en voortgezet ,
 Om zo het ketterdom te planten en te vesten ,
 En werd dit niet gestuit , waar wil dit heen ten lesten ?
 't Verderf is nu zo ver gekroopen tot in 't bloed ,
 En werd van veelen noch gehandhaaft en gevoed ,
 Dien hier bedektelyk op 't konflikt onder roeijen .
 't Is billik dan in tyds hun wieken eens te snoeijen ,
 En vlucht te korten , eer zy vorder iets bestaan ,
 Om hen te beeter aan de hand doen leeren gaan .
 Door slofheid , traagheid , is in 't minst hier uit te rechten .

M. P A R M A .

Wy hebben steeds getracht , dit staatgeschil te slegten ,
 Door onderling verdrag , van de een , en de and're kant ,
 Ten dienst des konings , en tot meeste rust van 't Land .
 En hebben wy ter beë van de algemeene staaten
 Zomtyds wat bot gevierd , in 't schorffen der plakaaten ,
 Oogluikend toegestaan , te oeff'nen vroed en stil
 Hun nieuw gedroomde leer , 't geschiede om beeters wil ;
 't Was op 't verzoek van een , en veele ten gevalle .

A L V A .

Dat's Breedero , de grootste roervink van hen allen ,
 Die , met zyn aanhang , dit dus hadden t'zaam gesmeed .
 Wy nu met meerder magt , en hooger last bekleed ,
 Om 's konings willekeur , noch sterker te verryken ,
 Van niet de minste stip , der godsdienst af te wyken ;
 Noch te gedoogen , dat in zyne heerschappy
 Gekweekt werd , noch gevoed , 't geen riekt na kettery .
 't Is noodig dan , om deez' weerspannige te dwingen ,
 Een deel der koppen te doen over 't lemmer springen ,
 Om , door zo schergen weg en opgeheeven slag ,
 't Herstellen wederom zyn majesteits gezach :
 Zo zullen wy te met ons oogwit dan bekoomen ,

Met

Met deez' hen moed wil, en hertnekkigheid te toomen.
En elk te proeven doen zyn wel verdiende straf.

M. PARMA.

Hoe! legt gy 't hier op toe? sta van dit voorwerp af,
Het volk zal meerendeels, u doen en handel vloeken.

ZEVENDE TOONEEL.

ALVA, M. PARMA, BARLAIMOND,

VALERIUS.

VALERIUS.

Mevrouwen Montigny, en Egmond doen verzoeken
Of 't u gevallen mogt van haar te spraak te staan?

ALVA.

't Waar nutter dit verzoek voor deez' tyd af te slaan.
Wy zien toch niet te moed dan vruchteloze klagten.

M. PARMA.

Die uit te werpen, kan zomtyds 't gemoed verzachten.

ALVA.

Zyn zy verzeld?

VALERIUS.

Alleen met zyn Eerwaardigheid
Riedhoven, die haar heeft tot herwaarts aangeleid.

M. PARMA.

Haar af te zetten, waar myns dunkens buiten reden.

ALVA.

Ga, bootschap haar, dat zy zo aanstonds binnen treden.

M. PARMA.

Een onverziene rouw valt pynelyk en hard.

Valerius binnen.

ACHTSTE TOONEEL.

ALVA, M. PARMA, BARLAIMOND,

VALERIUS, RIEDHOVEN,

SABYNA, SOFIA.

SABYNA.

O! al te bittren lot! ô! lydelooze smart! (ken?
Wat donderbui heeft zich dus weêr op nieuw ontstee-
Uit welk een hoek komt ons dit onweêr door te breeken;
En

En treft ons innerlyk zo teffens te eener ftond,
Op't alleronverzienft met een onzichtbre wond.

S O F I A.

Wat reed'nen hebben uw Doorluchtigheid bewogen,
't Zy uit een oude wrok te haatlyk ingezoogen:
Op eed'len, ridderschap, en ftaaten van het land,
Een ftuk zo vol gevaars te vatten by der hand?
Hoe! legt men nu dan toe de hoofden aan te randen?
Beleid door laagen van uitheemsche dwingelanden,
Scheurzieken, steeds verhit op moord, en roof, en brand,
Om zo der vroomen ftut te helpen aan een kant?

S A B Y N A.

Gewis, dat vorftelyk en overaadlyk weezen,
Heefthen doen aartelen, doen zidderen en vreezen,
En door zyn oplag hen te fugge weêr doen gaan,
Eer zy bestonden om de hand aan hen te slaan;
Dat dierbaar ftaatskleinood, met zo veel lofs omhangen,
Verraadelyk, als een misdaadigen gevangen?
Dien dapp'ren veldheer, die zo vaak en menigmaal
Van vyanden omringd, gemoedigd met het ftaal,
In lyfsgevaar, en in gedreigde nederlaagen,
Voor zynen Koning heeft de zeegen weggedraagen?
Die al de gaaven van een wakk'ren held vervuld,
Daar noch zyn Majesteit zo diep ftaat in zyn fchuld.
Zal die zich nu (in deez' bedroefde ftant van zaaken)
Hem onderdaanig aan uw trotze hoogmoed maaken?
Aan huarelingen, opgeworpen, om door dwang,
Te brouwen onder een der landen ondergang?
Staat Vrygeboorne dit te dulden en te lijn?
Dat vreemdelingen en vermomde Staatsharpijen,
Roofvogels, dorttig na der Eed'len ftaat en bloed,
Om fphinkxen, havikken, te meften op haar goed;
Hy heersche op deze wys by Mooren, Indianen,
En zyn Molukken, en verwonne Peruanen,
Een weerelooze fchaar, gewoon, door dwinglandy,
Te buigen onder 't jok, van hunne flaverny;
En daar de onnozelen te paffen, en te dwingen.

Gekeetend en geboeid, met halsbanden en ringen,
 Te dryven, als het vee, ter slachtbank by de reft,
 En koelen daar hun wraak, maar in een vry gewest,
 Daar de opperhoogheid zelfs aan wetten is verbonden,
 Staat deze hoon en smaad te lyden t'geene stonden.
 Dit eereeloos beleid, en deez' vervloekte daad,
 Hen te betichten, als verraaders van den staat,
 Is onverdraagelyk voor hooggeboore zielen;
 Vaar dan zo voort, de wraak die volgt u op de hielen,
 Zie toe, zie toe, dat zy u niet te haast verrast.

ALVA.

Wy volgen 't geen ons is van hooger hand belaft,
 Om, door dit middel, noch een meerder kwaad te fluiten,
 En om een eind te zien van dit baldaadig muiten,
 En onderling gespan, getimmert op dien grond,
 Van dat alom befaamde en heilloos staatsverbond.
 Gy moogt hun deugden en verdienften vry waardeeren,
 En ons in 't aangezicht dus trotzen en braveeren,
 Maar zyt gewis, dat gy door deze hoon en sinaad,
 Het hart des Konings noch ontsteekt met meerder haat.
 Men heeft hem lang getracht met yd'le hoop te paaijen,
 Maar dat is uit, zyn haan die zal nu boven kraaijen.
 En waaren de and're reft ook meê in ons geweld,
 Een zelfde vonnis wierd ook tegens hen geveld.
 Het regt dat ga zyn gang, de schuldigen moet boeten.

SOFIA.

(voeten:

Hoe sprek't gy noch van recht? 't recht treed men hier niet
 Gerechtigheid is lang ten zetel uitgerukt,
 De trouw die leid geveld, de onnozelheid verdrukt;
 En wie het recht des volks hier handhaaft en verdedigt,
 Wird in zyn staat en eere; en achtbaarheid beleedigt,
 Op een barbaarsche wys, mishandelt van die geen,
 Die zelfs 's lands wetten, en het recht met voeten treên.
 O afgerecht bedrog! vervloekte arglistigheden,
 Wat schelmstuk kan men niet met deze glimp bekleeden?
 Zich te beroepen op des Konings last en naam,
 Is dit dan zyn bevel? het is dat ik my schaam;

Een

Een vond bedrieglyk, om hun aanhang slechts te styven;
 En de Eedelen een klad en laster aan te wryven.
 Zo heeft men lang voorheen, tot deez' tyd toe, getracht,
 Om by het Spaanische hof te maaken hen verdacht,
 En 's Konings haat hier door op hunne hals te laaden.

BARLAIMOND.

Gy zegt al wat gy denkt, en spreekt zeer onberaaden,
 Mevrouw, wy weten best, van ouds, hoe menigmaal
 Men ons te keer ging, met zo argerlyken taal,
 Om dat wy 't nevens hen te dier tyd niet verstonden,
 Noch stemden in hun staat verderffelyke vonden,
 Noch gaven aan hun doen, noch voorstel geen gehoor.

M. PARMA.

Uw hevigheden gaan een weinig buiten 't spoor,
 Hoewel, 'k beken, 't is teêr, uw klagten hebben reden,
 Als werdend wederzyds op 't allerfelst bestreeden,
 Maar die te maatigen, schoonze u deez' smartebaard,
 Is eigen, aan die geen van zo doorluchtige aard.
 Ik zelfs begaan, zoude u, waar 't mogelyk, bevryden,
 En voel inwendig my gepert met medelyden.
 'k Heb steeds op Egmont al myn hoop en heil gebouwd,
 En hem myn staatsgeheim vaak t'elkens toevertrouwd,
 Gelyk wy 't naderhand noch hebben ondervonden
 In zyn gezantschap aan het Spaanische hof gezonden,
 Als uitgekeurd alleen tot dezen tocht bekwaam,
 En by den Koning voor alle and'ren aangenaam,
 En hem afzonderlyk en ernstlyk doch gebeden,
 Met Bredero voor al in geen verbond te treden,
 Om niet door dezen weg, verleid door zynen raad,
 Myn broeders liefden te verwislen doen in haat,
 Noch hem, op geene wys doch immer te vertoornen,
 Zich af te zond'ren van al de and'ret'zaamgezwoornen.
 Niet tegenstaande dit, zo heilzaam voorgesteld,
 Zo is hy evenwel aan de and're kant geheld,
 En trok een streng, om zo hun toeleg te beslechten,
 Met veel aanstootlykheid bespotlyk aan te rechten,
 Tot onz' kleenachting, smaad, en trots van ons gemoed,
 Waar

Waar door de kettery gestyft wierd en gevoed.
 'T vergryp is groot, de straf, om zonder zucht te spreken,
 Gerechtig, 't vonnis na de misdaad recht gestreeken.
 Maar zyn verdiensten, ach! ontroeren weder my;
 Te meer hun beider val. BARLAIMOND.

't Is u bewuft, als wy
 Ons kanten tegens hen, ten dienst en nut der Landen,
 Toen Breëro, van der Mark, en Nassou zaamen spanden,
 Om alles overhoop te werpen in het wild,
 Hoe dapper dat wy hun steeds voeren in hun schild,
 En dat men zach, terwyl de twist en onrust groeiden,
 Hoe Egmond, Hoorne, beid' daar dapper onder roeiden,
 Hun doen den voorstel slyfde, en drongen door met kragt.

ALVA.

Hun rol is afgespeeld, nu staat aan ons de magt,
 Om alle tweespald, en onordere af te schaffen;
 De muiters, elk ten toon, naa hun verdienst, te straffen.
 De bron te stoppen, daar dit kwaad zyn oorsprong nam,

SOFIA.

Geen muiters, vorsten uit een onbesprooken stam,
 Beroemde helden, die hun heerschappy en fraaten,
 Ten dienst des konings, als trouwhartige onderzaaten,
 Opofferde in hun tyd, der landen toeverlaat,
 Zo zeer van elk bemind, als gy hen heeden haat.
 De paarlen, die zyn kroon op heeden noch versieren.

SABYNA.

Beroemde telgen van doorlugte batavieren;
 In oorlogsdeugden, en in krygstugt opgevoed.
 In Holland aadelyk, en graafelyk gegoed. (den
 Waar in noch kreuk, noch smet, oot is voorheen gevon-
 Maar steunende op hun recht, en 's lands aloude gronden,
 Die hebben naar dien maat bestierd hun Landvoogdy.

RIEDHOVEN.

Mevrouwen, ach! stel toch uw rouwklagt aan een zy.
 Toont dat gy moedig zyt, uw leed te kunnen draagen.

M. PARMA.

Dies zult gy beide best de wrok en haat vertraagen.

Dies

Dies neemt, vorstinnen, dan geduld in uwe rouw.

SABYNA.

Een zwakke en kranke trooft voor een bedroefde vrouw;
 Zich niet te ontzien, met ons in 't aanzicht te verwyten;
 Hen voor oproergen, en voor muiters uit te kryten.
 Haar hoogheid, die gedenk, hoe dit ons nypt en smert,
 En hoe gevoelig ons dit treft tot in het hert,
 En wil men zo bestipt elks doen en staat grondeeren?
 Wie zal der vry zyn om de laster af te weeren?
 Wie niet vervolgd, gehaat, zelfs in zyn vaderland,
 Temeêr, daar een tyran de hoogste rechtbank spand.
 En daar men zich ons doen zo weinig schynd te kreunen.
 Valerius, ach! kom en wil my ondersteunen,
 En, uw Eerwaardigheid, gelei my derwaarts heen,
 Daar ik afzonderlyk myn rampen nu beween.

Sabyna binnen.

SOFIA.

Ik volg, op hoop van eens aan wisse wraak te raaken,
 En laat den hemel voorts 't bestier van myne zaaken.

Sofia binnen.

M. PARMA.

Myn heer, 'k heb eind'ling eens dien blyden dag beleeft,
 Waar in zyn majesteit, my nu veroorlofd heeft,
 Om 't gantsche staatsbewind, van zyne Nederlanden,
 By overdracht, geheel te stellen in uw handen,
 En wyl wy ons vertrek vervaardigen, zo laat,
 U nooit verrukken, 't zy door list of kwaaden raad.
 Wy wenschen dan voor af, dat deze uw heerschappye
 Tot rust des volks, en best des Konings mag gedye.
 Vaar wel.

M. Parma binnen.

ALVA.

Nu werd vereischt zo in der yl terstond
 Te spreken yder lit, om zo uit eene mond,
 Beneevens de andere rest, ook daar toe op te wekken,
 Om in den bloedraad beid' hun vonnis te voltrekken.

Einde van 't eerste Bedryf.

TWEE.

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

ALVA, VARGAS, FERDINAND, DAVILA,
EGMOND, HOORNE.*Verbeeldende den Bloedraad.*

ALVA.

NA's keizers overdragt der erref nederlanden,
En 't gantsche staatsbewind, (van verre uitheem-
sche stranden,

Tot aan het eind der zee,) op Flippus zynen zoon,
Als de eenigste uit zyn bloed, en nazaad tot de kroon,
En hy in drang van staat, door oopentlyke blyken,
Nu afstand had gedaan van al zyn koningryken;
Voorts, als een dap'ren Vorst, en verzeienden held,
Op godsdienst, kerkgebruik nu wetten had gesteld,
Met ernstlyk bevel aan de algemeene staaten
Hun hand te houden aan 't uitvoeren der plakaaten;
Den nieuwen koning, met een vaderlyk gemoed
Trouwhartig aangemaand, te volgen deezen voet;
Om nimmermeer in zyn verkreege heerschappije,
Te dulden de aanwasch van deez' snoode ketterije,
Noch te gedoogen daar schoorvoetende in te gaan,
Veel min de oproer'gen iets oogluikend toe te staan;
Maar op het alderfcharpft het misbruik af te schaffen;
De ketters in 't vervolg op 't allerwreedst te straffen;
Zo heeft men echter, na 't vertrek der Majesteit,
Van 't heilloos staatsverderf de snoode grond geleid.
Toen heeft men voorts gedacht op list en looze vonden;
Meineedig onderling te zaamen zich verbonden,
Om zo dit schip van staat op een onzeek're stond,
Het koste ook wat het kost, te booren in de grond;
Daar gy, als hoofden, zaam de hand aan hebt gehouden.

EGMOND.

Wat kan de laster niet al smaad en onheil brouwen!

C

Gy,

Gy, die vermeetelyk dus buitespoorig weid,
 En 's keizers aanspraak hier voordachtelyk verdreid.
 Wy, in wiens byzyn al deez' staat en plechtigheden
 Zyn afgeleid, als doen het ampt van staat bekleeden,
 Die weten best wat weg te dier tyd is gebaand,
 En met wat indruk dat den koning is vermaand,
 Van nu, noch te eeniger tyd; 't zy in wat staatsgevaaren,
 Met uitheemsch krygsvolk ooit de landen te bezwaaren.
 Den aadel, ridderfchap, de groote en kleine steen
 By hunne rechten, nader overoud'ren zeen,
 Getrouw, en heiliglyk te staaven, te allen tyden,
 De zelve voor geweld en inbreuk te bevryden;
 En, om het volk in toom te houden aan de hand,
 Den breidel niet te strak te trekken aan zyn kant.
 En, zo men buiten dit iets anders mogt betrachten,
 Hem, 't uiterste bederf der landen stond te wachten.
 Op deze wys is dan die staatcypraal vervuld,
 Op welke voorwaard' hy dan wetlyk is gehuld;
 En wy, als eed'len, door het recht ons aangebooren,
 Die hebben hem hier op ook hulde en trouw gezworeen,
 En zyn verheffing mede eendrachtig toegelemd.

HOORNE.

Maar zederd heeft men 't hart des konings heel verwremd:
 Zyn goedertieren aard, en liefde tot 's lands wetten
 Getracht, van tyd tot tyd, arglistig om te zetten.
 Hem in te boezemen niet dan verderfelyk kwaad,
 Om zo zyn goedheid te verwisselen in haat;
 En dat doer die, die nu uit kracht van hun beveelen
 Dus kunstig weteen met des konings naam te speelen;
 En daar op leggen toe, om, door geweld en dwang,
 Hun staat te vestigen in onzen ondergang;
 Gelyk wy zien wat voet men reets nu heeft genoomen.
 Is dit des keizers les trouwhertig naargekoomen?
 Zyn vaaderlyk vermaan te neemen doch in acht?
 Het Land te zien alom vervuld met vremde magt?
 Tot onderdrukking van trouwhartige onderdaanen?
 Van spanjaarts, duitschen, en verbafterde itaaljaanen,

Die nu vast voortgaan in geweld en dwinglandy,
In branden, blaaken, en in vrouweschendery;
Als overtreeders van zo dier gezworenen eeden.

VARGAS.

Wat stoft gy telkens hier op uw gerechtigheeden?
Waar door men 's konings naam en luister zeer besmet?
Hy heerscht hier onbepaald, zyn wil is u een wet.
Zyn doen, noch staatsbestier, past u niet na te speuren.
Dit zyn uw wetten, en dit uwe willekeuren.
Wy kreunen ons op 't minste aan 't geene dat ge zegt
Van uw voorrechten, hier, hier staar gy voor het recht,
En 's konings viereschaar, om te vonnissen gespannen.

EGMOND.

Een zaamen kop'ling van bloeddorstige tierannen,
Een opgeraapten hoop, onaad'lyk opgevoed,
't Recht overblyffel van Gravelles snood gebroed;
Dien staatsberoerder, en die pest der nederlanden;
Spinosaas aanhang, en meêr andere stookebranden;
Die hier in dit gespan een zelfde staat bekleên,
Niet waardig in den stoet ons achter na te treên,
Noch onze hofdienst als de minsten op te wachten.

FERDINAND.

O schandvlek, van zo veel doorluchtige geslachten!
O! onverdragelyke en bitr're hoon en sinaad!
Die ons op geene wys alhier te dulden staat,
Door welk een helsche drift laat gy u niet vervoeren?

DAVILA.

't Is tyd, en meêr dan tyd, dit nest eens om te roeren;
En uit te roeijen, die vermeetlyk onderstaan
Ous in den volle raad aldus te randen aan,
En elk in zyn gezach en achtbaarheid te scheunen.

HOORNE.

Wy, die noch machtig, noch ook wettig u erkennen.
Een rechtbank, onderling tot ons verderf gesneed,
Van huurelingen, en meeneedigen bekleed,
Om zo het alles voor uw wreedheid te doen bukken;
Getrouwe dienaars, en 's lands vryheid te onderdrukken.

Gelyk men onderling noch tracht te voeren uit,
 Waar toe men 's Konings naam zo schandelyk misduid.
 Indien men ons beticht, ons als zyn onderzaaten,
 Men stel ons dan te recht voor de algemeene staaten,
 En Ridderſchap, die, door der zelve Majesteit
 Verheeven zyn tot een gelyke waardigheid; (worden,
 Wiens voorwaard luid, dat geen van hen gedoemd mag
 Dan voor het hoofd der zelfde, en lichaam van die orden,
 Naer het aloude recht te dier tyd ingewyd,
 En voorts by 's Keizers keur behandveft in zyn tyd;
 In de opdracht van die praal ten heiligen ons gezwooren.
 En zullen wy ons dan nu laten ringeloozen,
 Muilbanden, breid'len van een wettelooze magt,
 Her aldernoodft gefpuiſ, en ſchuim van boevejacht?
 Wat is dit anders dan 's lands wetten te verbreeken?

ALVA.

Uw ongebondenheid en wreev'le moed in 't ſpreken,
 Vermengd met laſt'ren, en aanſtootelyke ſmaad,
 Verbiterd meêr en meêr, de harten van den raad.
 Wy dan, wy zullen u, ook zonder mededogen,
 Nu proeven doen de magt die wy op u vermogen.
 Gy muitemaakers, die vervremd van trouw en eer,
 Verplicht zyt aan uw Vorſt, uw Prins, en wettig Heer,
 Van nu noch te een'ger tyd zich tegens hem te zetten.

EGMOND.

Mits dat gehandhaafd zyn der lande aaloude wetten,
 Die wy verbroken zien, geſchonden en vertreên,
 Aan welken wy ons noch verplichten als voorheen,
 Van nooit ons tegens die te kanten noch te ſteilen.

ALVA.

Dat bleek, toen gy geſtyfd met de andre hoofdrebelln,
 Uw rottent'zaam, en met den anderen onderſtond
 Te raamen dien vervloekte en haatelyken vond,
 Ten ſpot der Geeſtykheid, van nagebootſte kruinen,
 En kap, en keuvel, en gemaakte zotskapruinen,
 En nap, en knapzak, en al't geen noch meer ontbrak,
 Elkaâr getrouwheid zwoerd, zelfs tot den bedelzak,

Daar

Daar by gevoegd, om 't volk bet aan de hand te leijen,
 Al die koleuren, en aanstoot'lyke liev'reijen;
 Zinspreuken toegepast, vol sehimp en bitze smaad,
 Op waereldlyke en op den kerkelyken staat;
 En ander guichelspel, 't geen ons op 't hoogst verbeelden,
 't Geen gy als doen bestond op 't spott'lykst te verbeelden,
 Van pylen t'zaam gesnoerd, daar toe gekogt, gehoord,
 Op hun kazakken en kapotten geborduurd,
 Waar door men 't volk te meêr verbitterde en verwarden,
 Om zo eendrachtelyk in 't muiten te volharden.
 Wat was dit anders als de rust van 't land belet?
 En yder aangehitst, de moed wil voortgezet,
 En elk, op uwe wenk, als tot den oproer reppen,
 De scheuring voeden, en alom de brandklok kleppen,
 Door welke nieuwigheên, en uiterlyk gebaar,
 Den staat gebragt wierd in het uiterste gevaar,
 En niet en strekt dan om ons meerder te trotzeeren.

EGMOND.

Deez' hofzwier, en dit doen der nederlandsche heeren,
 Te dier tyd aangericht, zelfs onder ons beleid,
 En strekte niet tot hoon van zyne majesteit:
 Maar ziende tegemoet 't verval der heerschappije,
 't Invoeren van een nieuw gesmeede hierarchie,
 Geteeld en voortgebragt door dien vergifte slang
 Granvelle en anderen, om zo Gewetensdwang
 Te vestigen, en dat men zich nu had verbonden
 Den staat te ontzenuwen, van haar aaloude gronden,
 En wetten, door welk doen en ingenomen haat,
 Gantsch Neêrland toenmaals hing als aan een zyden draad,
 Toen is by ons beraamd, dit ondiër, lang te vooren,
 Als een gehaate pest, in zyn geboort te smooren.
 't Beleid der Bisschoppen, en 't vorder onderzoek,
 (Van elk eenpaarig met een algemeene vloek
 Verbannen) krachtelyk daar tegens ons te zetten,
 Om dezen nieuwen vond zyn voortgang te beletten,
 En hebben wy als doen, ten dienst van 't vaderland,
 Door onderling verdrag, daar tegens ons gekant,

En hy gezet zo veel als mast en kiel kon draagen,
 Zelfs tot den bedelzak het uiterste te waagen:
 Op deze voor waard dan getreden in 't verbond,
 Is al ons staatsgeheim gebouwd op deze grond,
 Om zo eendrachtelyk voor 't recht des volks te stryden,
 En daar voor hebben wy het staal gegord op zyde,
 Ten trots des Kardinaals, wiens overgroot gezach
 Toen aanwics overhand, en toenam dag op dag,
 En, in ons ondergang te vorderen, vall groeide,
 Daar deze stokebrand niet weinig onder roeide.

H O R N E.

Die echter eindelyk zo schand'lyk naderhand,
 Als balling opgeëisch, noch ruimen moest het land,
 Wiens drift noch hoogmoed door geen middel was te
 toomen,
 Engy, als monsters, uit dat monster voortgekomen,
 En op een erger voet hem verre streëft verby,
 In moord, geweetensdwang, vervolging, tieranny,
 En andre onmenschlykheên, toont klaar voor yders oogen
 Dat gy die staatsverderf van hem hebt ingezoogen.

A L V A.

Waar toe meêr tyd verspild? hun dood is vast gesteld;
 En by ons hoofd voor hoofd eenparig reeds geveld,
 Naar luid des Konings last, en zyn gegeven ord're.
 Men breck hun reden af, 't is tyd de strafte vord'ren.
 Al lang genoeg getwist eer dit noch hooger gaat.
 Heer Vargas, 't eerste lid van deez' gespannen raad,
 't Voegd u, terwyl hun doen, en schennis is gebleeken,
 Uit 's Konings naam, en ons, hun vonnis uit te spreken.
 En voorts de straf daar op te volgen doen terstond.

V A R G A S.

Gy, wederspannigen, en hoofden van 't verbond,
 Waar by's lants ondergang bedektelyk wierd gebrouwen,
 Verbreckers van zo dier gezwoorne eed en trouwe,
 Die u hebt onderstaan, door list en wrevelmoed,
 De beeldestormery gehandhaafd en gevoed;
 't Oproerig volk gestyfd, geleegen op uw luimen,

Om

Om kerken, kloosters aan de ketters in te ruïnen,
 Gelyk men heeft bespeurd, zelfs in uw staatsvoogdy,
 't Welk klare blyken zyn van uw verradery,
 Daar by getracht van ouds, om door verborge laagen,
 't Vervalle Nederland aan and'ren op te draagen,
 Door welk bedryf dan gy, van eere en staat ontbloomt,
 Verdiend hebt, een verachte en schandelyke dood.
 Dit is dan het besluit des raads, als dat ge u beide,
 Op morgen voor den noen tot sterven zult bereiden;
 Dus luid den last dien wy u hebben te gebiën.

EGMOND.

Het sterven heb ik nooit gevreesd, veel min ontzien,
 Myn leevens boek, zelfs by myn vyanden beschreeven,
 Dat zal, doorloop het vry, de blyken daar van geeven.
 Maar noemt men dat verraad, geweld, en muitery,
 Ons zelf te redden van geleeden tyranny?
 Te stuiten de inbreuk van 's lants rechten, keure, en wet-
 ten,
 En daar voor goed, en bloed, ja alles op te zetten,
 Den Koning trouw te zyn? te bieden teegenstand,
 Aan een onwettige en uitheemsche dwingeland?
 Zo werden wy te recht gedoemd deez' straf te lyden.

HOORNE.

Het sterven heeft my nooit ontzet tot geen tyden,
 Myn leeven, nu zo vaak in 's Keizers dienst gewaagd,
 Daar van dit lichchaam noch de diepe tekens draagd,
 Noch 't hert was nimmer op zo schelms bedrog geslepen,
 Dat daar verraad ooit in zou hebben plaats begrepen,
 Maar wel, altyd getragt, en 't daar toe aangewend,
 De vryheid van het volk te houden ongeschend,
 't Bedryf des Kardinaals, gesterrekt met de zyne,
 Te stuiten, en zyn doen op 't kragtigst te ondermyne,
 Als noodig, om zo voor te koomen 's lants bederf;
 Voorheen ten uiterste, gedreigd zo menigwerf;
 Die ook heeft uitgewerkt, nu een'ge tyd voor dezen,
 Dat aan het spaansche hof myn broeder is verwezen,
 Kwamzuis, als door bevel van zyne majesteit,

En daar (gelyk als ik) ter slagbank is geleid,
 Wiens bloed, beneevens 't ons, door deez' barbaarsche
 straffen,
 Te zyner tyd noch een gerechte wraak zal schaffen;
 Zo lang de nazaad zugt draagd tot zyn vaderland.

ALVA.

Gy, nopliên, leid hen weêr zo aanstonds aan een kant.
Egmond en Hoorn binnen.

Men pas, op lyfstraf, hen zo voort weêr op te sluiten.
 Nu miodelen beraamd om 't vorder kwaad te sluiten,
 En uit te roeijen, wie hun streng en zyde houd,
 Of die steeds al hun hoop hier hebben opgeboud;
 En hier in moeten wy noch sloffen, noch vertragen.

DAVILA.

Dat hangd aan u met elk slechts voor 't gerecht te daagen,
 Eer zy vermeerderen in aanzien en getal.

VARGAS.

Dat is vergeefs, men vel maar vonnis eens voor al,
 Dat, wie maar is berucht, 't zy hooge, of laag van staaten,
 Te straffen onverhoord, na de inhoud der plak kaaten.
 't Verachterd slechts met hen in halsgeding te treên.

FERDINAND.

't Is billik dan dat hen die pas werd afgesneên,
 Men doe dan, op het scherpst, wel vlytig onderzoeken,
 By wien, 't zy ketterfche of ook kerkverboode boeken
 Verborgten mogte zyn, om op de minste blyk
 Te vorderen hun straf.

VARGAS.

Zo heeft men in de Wyk,
 Hier achter aan de vest, een goed getal gevangen,
 Daar van op de aanklagt reeds ook een'gen zyn gehangen;
 Wiedan maar is verdacht, 't zy of zy schuldig zyn
 Of niet, dat is genoeg; men diend zich van de schyn.
 Op deze wys zo zal men onzen handel styven,
 Dat wy daar boven, en zy steeds daar onder blyven.

Men

Men kreund zich dan op 't minst aan kermen noch gebaar,
 Om zo, door dezen vond, het uiterste gevaar
 Te ontgaan, van te een'ger tyd de straf des doods te lyden.

ALVA.

Wy hebben nu de magt, en het geweld op zyde.
 Heer Vargas, 'k weet de grond van uw oprecht gemoed,
 En prys uw yver, en ik keur uw voorslag goed.
 Maar eer wy iets bestaan, of vorders aan te roeren,
 Is 't noodig, 't vonnis van hen beiden uit te voeren,
 En hier toe heb ik, om te ontgaan noch meerder haat,
 Door myn bevel, alhier gedagvaard in den raad
 Riedhoven, steeds berucht van zyn beproefde trouwe,
 Om hen in dezen staat ten einde te onderhouden.
 Daar komt hy, doch ontfeld, men let hoe't by hem leid.

T W E E D E T O O N E E L.

ALVA, VARGAS, FERDINAND, DAVILA,
 RIEDHOVEN.

W RIEDHOVEN.
 At eifcht den raad van ons?

ALVA.

Dat uw Eerwaardigheid,
 (De Graaven straks gedoemd) ga bystaan met gebeden,
 Om de overige tyd godvruchtig te besteeden,
 Eer noch de straf volvoerd, de slag gegeeven werd.

RIEDHOVEN.

O! al te droeve maar! wat valt dit bang en hard!
 Is 't moogelyk, kan 't zyn? doch om de rust te vord'ren.
 Men stel het vonnis uit, tot noch wat naader ord're;
 Men doe noch eens een proef op koning, en zyn raad;
 En wacht een tweede post, eer dat men verder gaat;
 Of noch zyn majesteit eens eind'lyk wierd bewoogen,
 En, uit een teere zugt, geparst tot meededoogen,
 Ter liefde van zyn volk, en van 't gemeene land.
 Wy zien vast elk alreê hier tegens aan gekant,
 En onderling als tot den oproer ingelpannen,

Men scheld den Bloedraad voor een vierſchaar van tieranen,

Van huurelingen, voor een wettelooze magt,
 En wat de laſter ooit kan hebben voortgebragt,
 Komt ons van dag tot dag, met dreigen, dus te voeren;
 Wy zien 't verderf te moed, dies bidde ik, leen uwe ooren;
 Indien ik iets op uw doorluchtigheid vermag,
 En dezen raad, zo ſchud dien opgeheeven ſlag,
 Gy zult hier door uw naam, gezach, en luifter ſtyven;
 Op dat dien bloedſtorm ons doch over 't hoofd mogt dryven.

Op hoop om eens den ſtaat daar door te zien gered.

ALVA.

Uw klagten hebben ons op geene wys verzet.
 Wy zullen de opſtant (zo gy zegt) van 't volk verwachten,
 En echter doen het geen dat ons ſtaat te betrachten;
 Wy weten wat weleer door ſlofheid is verzuimd,
 En had men hun verzoek voorheen niet ingeruimd,
 Tegunnen zo veel erfs om ſchuuren op te bouwen,
 Daar van gantsch Flander en Artois, en Henegouwen
 Noch de overblyfz'len van vertoonen, naakt en klaar;
 De aaloude godsdienſt liep te wéiniger gevaar,
 En zou men in deez' zaak, dan nu verlenging lyden
 Tot noch een andre poſt? dat waar by deze tyden
 Het zelfde gewaagd, hun aanhang groeid vaſt aan;
 't Is nodig dan hier mede op 't ſpoedigſt voort te gaan.

FERDINAND.

En had men in 't begin dien zelve voet genomen,
 't Waar met het ketterdom zo verre niet gekomen,
 't Welk zich door 't gantsche land alom nu heeft verſpreid.

ALVA.

's Is dan vergeefs, myn heer, in deeze zaak gepleit,
 En vruchteloos gepoogt om deze ſlag te weeren.

VARGAS.

Zy moeten voort, al zouw het onderſt boven keeren,
 Geen uitſtel werd gedoogd, de ſtraf die ga zyn gang,
 Te ſtoffen op hun rechte, dat is al de ouden zang.

En

En een en zelve teem, daar zy vergeefs op steunen,
 Wy moeten ons aan dien verouden wrok niet kreunen,
 Noch lasteringen, die men ons in 't aanzicht wryft;
 't Geluk is gunstig aan die geen die boven dryft.

Wy zyn alreê zo ver, dat niemand zich derft roeren,
 En sloften wy dan noch dit vonnis uit te voeren,
 De kans mogt keeren, geen van ons die dit gehengd.

D A V I L A.

't Vertraagen in die zaak is met gevaar vermengd,
 't Is billyk dan 't verzoek eenstemmig afgeslaagen.

R I E D H O V E N.

Te reukloos iet bestaan, is vaak het uiterst waagen.

A L V A.

De misdaad blykt te klaar, hun schennis is volbrogt.

R I E D H O V E N.

Wel na den schyn, maar niet na waarheid onderzocht.

V A R G A S.

Is dat geen blyk het land door oproer dus te ontzetten?
 En steeds te roemen op hun voorrechten en wetten?

R I E D H O V E N.

Door wetten werd het volk geregeld, maat gezet.

A L V A.

De wil des Konings is hier de allerhoogste wet;
 Een onbepaalde magt verbind zich aan geen rechten.

R I E D H O V E N.

Wy willen dit geschil ten einde niet beslechten,
 Maar stellen het gevaar, het geen wy zien te moed,
 U hier te vooren door het storten van hun bloed,
 Wien 't volk onsterffelyk in waarden zullen houwen.

V A R G A S.

Belhamels, muiters, die ons al dit onheil brouwen.

R I E D H O V E N.

Zy zyn zelfs van der jeugd van godsdienst nooit veräard.

A L V A.

Maar wel van eed, en trouw, te schandelyk ontaard.

R I E D H O V E N.

Kan deez' stantvastigheid uw hevigheid niet sliffen?

A L-

ALVA.

Geenzins. is't zo? dat 's best in't eind voor hun gewiffen.

RIEDHOVEN.

„Ik zie geen uitkomst, ach! haar wreedheid is te groot;
Hoe komt men tot de rust?

VARGAS.

Alleen door hunne dood;

Wanneer dit is volvoerd, zo zal men tot een teken
En schrik der ketters, voort de bloedvlag op zien steeken;
Worgpaalen opgerecht, en staaken zonder tal,
Om zo door vuur en vlam te blaaken overal,
En, by gebrek van beuls, of anders beulsgezinden,
Of dat me in't gantsche land gemoedigt geen kon vinden,
Die door lafhartigheid zich niet en vond zo sterk!
Zo slaan wy zelfs de hand aan dat geheiligd werk,
Om met de ketters zelf ten ladder op te stygen.

ALVA.

Uw naam die zal hier door de onsterfelijkheid verkrygen;
Heer Vargas, die in trouw en deugd noch daaglyks groeid,
Ik prys uw yver, en uw voorzorg onvermoeid.
Dit 's recht des Konings eer, en zynen dienst betrachten.

RIEDHOVEN.

Is dan in dezen nood geen uitkomst te verwachten?

ALVA.

Het vonnis leid geveld, 't is buiten onze magt.

D A R D E T O O N E E L.

ALVA, VARGAS, FERDINAND, RIEDHOVEN,
SABINA, SOFIA.

SABINA.

WY komen onverziens, door al de kaamerwacht,
En posten uitgezet, ter plaats daar gy gezeeten,
Ontaard gedrocht, die met een afgebrand geweeten,
Verbasterd van gemoed, de wroeging steld aan kant,
En hier een ongehoord en nieuwe vierschaar spand,
Of slagtbank zeg ik, om die by zyn naam te noemen,

Om

Om alles door het zelfd' ten vier en zwaard te doemen;
 Die nu, verhit op wraak, van menschlykheid ontblood,
 Het vonnis hebt geveld, der beider graaven dood.
 Onwettig t'zaam gesineed, beleid door schelmsche laagen,
 Van welke schennis noch de volgende eeuw zal waagen,
 Die helden wyd beroemd, ô! goddeloos bestaan!
 In welkers schaaduw gy niet waardig zyt te gaan,
 Wiens lof de faam zo wyd, en zyd heeft uitgekreeten,
 Zo veel verdiende roem op hunne naam versleeten;
 En zullen wy, die nu, in dezen droeven stand,
 Aan deze aardsvyanden, als tot een offerhand
 Hen zien, gelyk ten prooy hun wreedheid overgeeven?
 O doodelyke smart! waar werd ik heen gedreeven?
 Ik ben als raadeloos, waar berg ik my? ô spyt!
 Vertrek, vertrek van hier, bloedhonden als gy zyt,
 En wil de Vorsten weêr in hunne vryheid stellen;
 Een eeuwig naberouw, dat zal u steeds verzellen,
 Indien gy voort zult gaan in dit vervloekt besluit.

SOFIA.

De wraak, die zal in 't eind de wraak eens voeren uit.
 O rechters! wetteloos, die met onmenschlyk wroeten,
 De vryheid onderdrukt, 's lands rechten tred met voeten,
 Gedenkt niet dat wy hier, of schoon het is te spaâ,
 U smeeken komen, of ook bidden om genaâ,
 't Zy verre dat we ons op die toeleg zouden scherpen,
 O neen! dat waar zich zelfs tierannen onderwerpen,
 De misdaad toestaan, eer men oordeel vel en strykt,
 Hen schuldig maken daar noch schuld noch misdaad blykt,
 Geenziints, wy zyn te fier deez' lafheid te betrachten,
 En te eedelmoedig om dit van ons af te wachten;
 Wy weten toch hoe gy, vermeeten en ontzind,
 De klagten van het volk slaat dartzel in de wind,
 Waar door gy op uw hals meêr laad dan duizend vloeken;
 't Is dan vergeefs om heul aan een tieran te zoeken;
 Vaar dan, meinedigen, in dezen handel voort,
 In zo verfoeijelyke en vuile broedermoord.
 Barbaaren, die met dus gantsch Neêrland te verwoesten,

Niet

Niet anders trachten dan een ryken buit te oogsten,
 Die zich, nooit zad geknaagd, met zweet en tranen voed,
 U dronken zuipt, en z welg, uw nadorst lescht met bloed;
 Die door uw wreedheid 't al nu steld in angst en vreezen,
 Uw ooren toestopt voor 't gekarm van weeuw en weezen;
 Wiens aanhang zich nu vind in al uw doen verkuist;
 Zo ik gewapend waar, ik daagde voor de vuist,
 Om hoofd voor hoofd, met elk in 't vlakke veld te kampen.
 O hemel! is 'er dan geen einde aan al myn rampen?
 Twee broeders eens gezind, my even lief en waard,
 Te sneu'len tē gelyk, door dat meinedig zwaard,
 Tot hun verderf gewet, en ondergang gesleepten.

SABYNA.

Wat voel ik my geprangd met doodelyke neepen!
 Gy dan, verlekkerd op geweld en tyranny,
 Vaar voort, en wel ook zulk een vonnis tegens my,
 't Is een gewoonte in u de onnozelheid te drukken;
 Ik zal gewillig voor uw wreedheid neder bukken;
 En zyt gy dan noch niet gepaaid met zulk een lot,
 Zo wreekt u eind'lyk dan noch aan het overschot;
 Op dat de Faam uw lof daar door te bet verkonde,
 Terwyl gy met een slag geeft teffens elf wonden:
 Zo werd uw bloeddorst noch eens eindelyk verzaad.

ALVA.

Deez', uw vermeetenheid, verwekt een meerder haat.
 Ons hier in 't aangezicht zo sinaadelyk te hoonen!
 Dus ongeoorlofd zich te derven hier vertoonen!
 Een stoutte toeleg die ge u beiden onderwind.
 Mevrouwen, zo gy niet uw tochten in en bind,
 Gy parst ons tegens u een andre taal te vooren.
 Dit gaat te hoog.

VARGAS.

Men leerd hun eens de tong te snoeren,
 Al deez' verwytingen, indien men verder ga,
 Die kwetzen ons, en gaan des konings eer te na.
 't Is billik dan dat haar dien pas werd afgesneeden.

RIED.

RIEDHOVEN.

Uw yver gaat te hoog, betoom uw heevigheden,
Mevrouw, en neem toch in uw lyden eens geduld.

SABINA.

Dat zal, zo haast wanneer ik zie de maat vervuld,
Van hunne dwinglandy, en dit onmenschlyk woeden.
Volhard dan in uw doen, gy nimmer zat van bloeden,
Maar zyt gewis, dat hy, indien gy voort zult gaan,
Gebooren is die na gerechte wraak zal staan.

Sabina binnen.

SOFIA.

En schoon het my aan magt, en waap'nen mogt ontbre-
ken;
'k Zal my zelf wreken, of zelf sneu'len onder 't wree-
ken.

Sofia binnen.

FERDINAND.

Men stel een scherpe straf op hofwagt, sleep, en stoet,
Dat in toekomende ons niet diergelyks ontmoet,
Van iemand buiten last te laten door passeeren.

ALVA.

't Zal tyd zyn, dat wy ons zo aanstonds derwaarts keeren,
Om midd'len te beraân, voor 't verder eedgespan.
En u eerwaardigheid, die voeg zich aanstonds dan,
Om hen, als 't is gezeid, ten uiterst by te wonen.

RIEDHOVEN.

't Is vrugteloos, hier geld noch voorspraak, noch verschoo-
nen.

Einde van 't tweede Bedryf.

D A R D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

RIEDHOVEN, EGMOND, HOORNE.

RIEDHOVEN.

Moet ik u heden dan in deze staat ontmoeten,
 Dien ik zo vaak voorheen plag in triomf te groeten?
 O heiden onzer eeuw! δ vorsten! hoog van naam,
 Onsterffelyk geroemd, wiens lof noch door de Faam
 By alle volken werd de waereld omgedraagen, (gen!
 Van welkers vroomheid, deugd, alom men hoord gewa-
 Hoe slibbrig is 't geluk, hoe wankelbaar en teêr;
 Hoe werd het schip van staat gezold vast heen en weêr;
 Dat nu in deez' verwarde en barningen van tyden,
 Gedreigd werd met den slag van schipbreuk hier te lyden!
 Waar heen werd ik vervoerd? δ rustelooze staat!
 De droefheid, buiten toom, gaat boven peil en maat,
 Wat drukt my uwe smart? δ ! beide myn getrouwen,
 In wien het Vaderlant zo diep noch is gehouwen.
 Uw tegenstand van een uitheemsche en vreemde magt,
 Die hebben u, helaas! in dit verdriet gebragt.
 Het herte doet my wee, ach, ach! waar wil dit heenen?
 Moet ik (noch levend zynde) uw beider dood beweenen?
 Myn voelterlingen, noit verâard van uwen sruik,
 Der vaderlyke zeên, en wettig kerkgebruik,
 Gegroundvest op de aloude onfeilbre Roomsche gronden,
 Gezuiverd van deez' nieuw verdichte en valsche vonden.
 O! deelgenooten, die in alles lotgemeen,
 Op 't heilig martelspoor ter glory in zult treên,
 O edelmoedigen! gy hals en boezemvrienden,
 Dat ik u andermaal omhels, δ eensgezinden!
 Van die, die 't vaderland beminnen, nu betreurd;
 Wat rampen vallen u al teffens nu te beurt!
 Wat heb ik my verpligt om hunne drift te keeren,
 Indien het moog'lyk waar, noch deze slag te weeren,
Doch

Doch al vergeefs.

HOORNE.

Myn heer, u is te welwust,
 Met welk een yver wy steeds de algemeenerust
 Bevorderd hebben; en het alles daar na wenden,
 Om 't volk te redden van zo veel gedreigde elenden;
 Als ook daar heen getracht, om zo van onze kant
 Te sluiten de aankomst van een wreede dwingeland,
 Die, als een looze vos, vol van arglistigheden,
 Op 't allerkonstigst wist zyn toelig te bekleeden;
 Op hoofsche yleijery, en strecken afgerecht:
 Om zo, door deze gryns (toen daar toe aangelegt)
 De voornaamsten des volks bedekt tot hem te neigen;
 's Lands eed'len te gelyk daar door in 't net te krygen;
 Gelyk wy ons nu zien gebragt in zyn geweld.

EGMOND.

Oranje heeft dit zelfde ons iang voorheen gespeld;
 Dien doorzichtigen Vorst, dien raadsman wel beraaden;
 Wiens wysheid, staatsbeslief zo vaak ons kwam te staaden;
 Die, uit een zuiv're drift, gaf duid'lyk te verstaan,
 Dat ons vertrouwen was gegrond op yd'le waan,
 Daar hy, zo middagklaar, dit onweêr ons voorzeide,
 In zyn omhelzing als wy van den and'ren scheide.
 Gelyk ook Breedero, en and'ren door die loos
 Hem volgde, en ons verliet, en zyne zyde koos.
 Maar wy, als steunende op een vasten grond te bouwen,
 Op zyn gegeven woord, en eere, en eed en trouwe,
 Zyn beide te gelyk dus in een wrak geleid.

HOORNE.

Den hemel zy de wraak, die nimmer wraak ontzeid,
 Die, schoon zy traag'lyk komt, ze eens eind'lyk zal
 voltrekken,
 De nazaat moedigen, en daar toe op zal wekken,
 Om zo eendrachtelyk, gesterkt met fieren moed,
 Te wreeken onze dood, en al 't vergooten bloed,
 Dat reeds nu is gestort, en noch gestort zal worden.
 Wy dan gevonnist, door bevel en 's konings orden,

D

Te

Tē fterven; gaan ter dood, doch niet in zulk een stand.
 Als rustverstoorders van hun eigen Vaderland,
 Noch eedverbreekers, noch verstoorders van 's lands
 wetten;

Maar, als die zich daar steeds op 't kragtigt tegen zetten,
 De vryheid van het volk te houden ongeschend,
 En voorts, van tyd tot tyd, het daar toe aangewend,
 Dat toch geen spoor en wierd gebaad, veel min een open,
 Waar door gewetensdwang mogt koomen ingesloopen,
 Noch ook dat tieranny zou krygen de overhand.

EGMOND.

Dit is de grondslag, en ook de onderlinge band
 Der edelen, beraamd om dit verderf te stuiten.

RIEDHOVEN.

Ik prys uw toeleg; en als ik my zelf zal uiten,
 'k Heb al uw staatsbedryf, en doen voor goed gekeurd,
 En deez' verwoesting vaak zelf innerlyk betreurd;
 Maar Alvaas wreedheid, en Granvelles looze streeken,
 Die hebben, om zich van voorgaande hoën te wreken,
 U beiden tegelyk in dezen staat gebragt.
 (Maar, ach! 'k beken, wie had zo bit'ren lot verwacht!)
 En uwen val, bekuipt tot vord'ring van zyn zaaken.
 Of schoon gy sterft, de dood zal u onsterfelyk maaken.
 Den hemel, die op ons nu heden schynt gesteurd,
 Weet best wat lot dat hen noch vallen zal te beurt,
 Als oorzaak en begin van deez' gemeene elenden.

EGMOND.

Myn heer, tot wien wy, als ons laatste toevlugt, wenden,
 Voldoed ons deze beë, en dat door uw beleid
 In handen werd gesteld van zyne majesteid
 Dien brief, waar in ik myn gemoed koom uit te drukken,
 Daar by, dat gy voor 't zwaard ter deez' tyd hebt zien
 bakken

Zyn trouwste dienaar, die zo vaak met fieren moed,
 Zyn recht gehandhaafd heeft, ten kosten van zyn bloed.
 En dat ik sterf, niet of ik had myn vorst beledigd,
 Maar, die zyn Vaderland trouwhartig heeft verdedigd.

Doed

Doet ons dan dezen dienst.

RIEDHOVEN.

Myn heer, het zal geschiên,
Ach! 't harte barst my u in dezen staat te zien,
En voel my zelf als met de schrik des doods bevangen.
Daar komt Valerius, wat laat hy 't hoofd ook hangen;
Men speurd aan 't uiterlyk zyn innerlyke rouw.

TWEEDE TOONEEL.

EGMOND, HOORNE, RIEDHOVEN,
VALERIUS.

VALERIUS.

Myn heer, ik kom voor af op 't naadren van mevrouw
Uw gemalin, verzeld van die mede aangedreeven
Door eene zugt, en ook vast herwaarts aan komt streeven,
Uw zuster.

EGMOND.

Ach! myn heer, is 't mogelijk! men stuit
Dien toegang toch.

RIEDHOVEN.

O neen! men blus dat vier niet uit;
't Is billyk innerlyk gevoelig zich te neigen,
't Gemoeid te ontlasten is den troosteloozen eigen,
't Valt treur'gen zwaar, dat hen dien weg werd afgesneên.

HOORNE.

Ik zal in 't naaft vertrek haar dan te moet gaan treên.
Maar eer ik ga, ach! deelgenoot, van myn ellenden,
Dat ik u eerst omhels, ons glas dat loopt ten enden,
De wraak, te heet op moord, ontzeid ons meerder bot;
Wy deelen te gelyk in een en 't zelve lot,
Myn heer, en staan gereed den slag nu af te wachten.

EGMOND.

O eedle vorst en held! laat ons dan nu betrachten
De dood te trotzen, en 't geweld ten doel te staan,
En of gy voor ging, dan of ik u voor mogt gaan,
Ik zal u volgen, of u moedig voor gaan treden.

HOORNE.

Grootachtbre heer, beroemd door uw stantvastigheden,
En ons een voorbeeld strekt in barning van de nood,
Vaar wel!

EGMOND.

Vaar wel, myn heer!

HOORNE.

Vaar wel tot in de dood!

Hoorne binnen.

RIEDHOVEN.

Myn heer, ach! laat het zyn, en wilt haar komst verbeiden.

EGMOND.

Gadan, Valerius, en wilt haar herwaarts leiden.

Valerius binnen.

Schoon deze ontmoeting is gegrond op zulk een schyn,
Zy laat daarom niet min my doodelyk te zyn;
Het sterven in zich zelf, is, als men 't zal ontleden,
Niet als een schaduw, en wat weinig duisterheden,
Waar door natuur van haar gestalte werd beroofd,
Een luttel damps, die slechts het zichtbaar licht verdooft;
Maar, die omhelzingen, die zuchten van weêrzyden,
Die laatste en droeve kus is duizend dooden lyden!
Gelyk wy zien te moet in 't naad'ren van die geen,
Die my van aanbegin, door haar aantrekkelykheên,
Zo dier verplichten van haar eeuwig te beminnen.
Kon ik op u, als gy op my plag te verwinnen,
Gy staakten uwe komst, ô afgepynde vrouw,
Gedompeld in een nacht van eindlooze rouw!
Gy zult hier door myn smart, en teffens de uw' vermeêren.

RIEDHOVEN.

Ze is te edelmoedig, om niet herwaarts aan te keeren;
De droefheid parft haar, en de liefde dryft 'er aan.
Daar zynze.

EGMOND.

Ach! had gy u ten besten doch beraân.

DAR-

DARDE TOONEEL.

EGMOND, RIEDHOVEN, SABINA, VALE-
RIUS, *met gevolg in rouw gewaaden.*

SABINA.

Wilt my, getrouwen, ach! een weinig onderschraagen,
O nacht! vereeuwigd om ooit immermeêr te daagen,
Wat stort gy duisternisse al teffens op my neêr!
O bange naarheid! ach! waar berg ik my? myn heer,
Door welk een wanhoop, ach! zo werden wy gedreven?
Met u te zien schyn ik een weinig weêr t'herleeven;
Ziet hier een afgematte en kwynende vorstin,
Uw waarde bedgenoot, rampzaal'ge Paltsgravin!
Niet eeven in dien schyn, met blydschap ingenomen,
Wanneerze u uit den stryd plag te verwellekomen,
Verheugd en wel vernoegd, u juichend kwam te moet,
Al blaakende innerlyk door een verborgen gloed,
Maar t'eenemaal ontbloot van vorst'lyke sieraaden,
Gelyk een weduw in rouw sleepende gewaaden,
Die haaren Ega noch te verscher stond beweend,
En uit een tederheid betreurd het koud gebeent,
Zo komen wy voor af uw droevige uitvaart houwen,
Als zynde een leevend lyk, met myne staat-jonkvrouwen,
En deze uw kinderen, als panden van uw bed;
Heeft myne komst, myn heer, uw moedigheid verzet,
Dat gy dus onbeweegt, en zonder mededogen,
Het hoofd ter zyde keerd, en van my wend uwe oogen?
Of is 'er iet in my 't geen argwaan mogt bedieên,
't Welk gy wel wenschten in my liever niet te zien?
Of ook verveel ik u? of hebben myne klagten
Zo luttel op u, dat gy die zo min zoud achten?
Dat een verlaaten, en een troostelooze vrouw,
In deze ontmoeting dit van u verwachten zouw?
Of heeft de schrik des doods uw moedigheid doen keeren?
Dien gy plag zelf zo vaak te trotzen, te braveeren?
Spreek, spreek, doorluchtste, en, ô glory! van uw stam,

Die uit zo braaven telg haar eersten oorsprong nam;
 En gy, eerwaardigste, ach! tot wien dan dat we ons wenden,
 Veriterkt gy ons, in deez' zo bitt'ren staats elenden,
 Een stut, en steun; gy waart wel eer een toeverlaat
 Der treur'gen; maar, wat 's dit dat gy te rugge gaat,
 En 't aangezicht bedekt, hoe! zyt ge ons meê dan tegen?
 Kan ik u ook tot geen meêdoogendheid beweegen?
 Zo zal den hemel dan in deez' myn smart en pyn,
 Myn allerzeekerste, en ook laatste toevlugt zyn,
 Op dat ik eind'ling eens mag heul en troost verwerven.

EGMOND.

Mevrouw, uw klagten doen my duizend dooden sterven,
 Uw rouwsleep, staatgevolg, en aadelyke stoet,
 Vol bitt're weêklag, die bestormen myn gemoed.
 Zoud ik afkeerig zyn? en wenden oog en ooren,
 Als of gy my verveelde; ô neen! neen! hooggebooren,
 Neen! edele vorstin, van u, myn lief, myn licht!
 Aan wien dat ik ook blyf tot in myn dood verplicht;
 't Zy verre, van op zo een av'rechts wit te doelen;
 Hoe! zoude ik my dan min als menschelyk gevoelen?
 Daar my 't herdenken noch in verscher heuge leid,
 Hoe gy wel eer my plag in volle majesteit
 Te naad'ren, met zo fiere en aangenaame weelden,
 En dat de liefde ons beid' haar wellust meede deelden,
 Met zulk een blydschap, en vernoeging, daar, 'k beken,
 Schoon dat ik sterven gaâ, noch van gevoelig ben.
 Maar ziende u met zo bitt'ren rouwklagte ingenomen,
 En datge onmagtig waard uw droefheid in te toomen,
 Stond ik als roereloos tot in de ziel ontfeld,
 Door deeze ontmoeting, en dit onverwacht geweld;
 In welke ontroering wy, door innerlyke tochten,
 Al teffens te gelyk dan wierden aangevochten.
 Te meêr, terwyl ik zelf gevoel tot in myn hart,
 Dat myne dood, u meer, als zy my zelve smart.
 Hoe zou dan de achterdocht op my zo veel vermoogen?

RIEDHOVEN.

Een zelfde hartstocht heeft, vorstin, ons ook bewoogen.

Uw

Uw overmaate rouw, daar gy meê werd gedrukt,
Had my geheel en al tot in de ziel verrukt,
Als zynde onmagtig om dit van ons af te weeren.

EGMOND.

Uw komst, mevrouw, schoon zy myn lyden doet ver-
meeren,

Is echter, ik bekend, gegrond, om dat zy strekt
Daar heen, tot welk natuur u aandryfd, pord, en trekt
Door iets geheims in ons.

SABINA.

Ach! wou den hemel geeven.

EGMOND.

Wat doch, myn lief?

SABINA.

Dat ik u niet mogt overleeven?

Elk uur, ja elken dag, na deezen, zullen myn,
Zoo lang ik dagen tel, veel meêr als doodlyk zyn,
Ach! dat hy zich hier toe te mywaarts wilde wenden,
Op dat ik, met uw dood, myn leeven ook mogt enden;
Ik volgde u in de stoet van dat moorddadig rot,
Gemoedigt door den drang, naar 't bloedige schavot,
Om daar, niet traaglyk, maar met hertelyk verlangen,
Met uitgerekten hals, een zelfde lot te ontfangen.
Gy gaat ter dood, en ik, helaas! bedroefde vrouw,
Blyf hier vereeuwigd in een eindelooze rouw.
Zal ik dan al myn trooste en heil nu moeten derven?
Zal dat meinedig zwaard dien dapp'ren hals doorkerven?
Dien onverwrikbren styl doen storten neêr in 't zand?
O averechtze trouw! ondankbaar vaderland!
Is dit het loon voor die, die voor uw vryheid streeden?
Uw recht verdedigde, en beschermde uw mogendheden?
Dat gy nu met het bloed der helden zyt verkuist?
Hoe zal dien Aartstiran, nu lachen in zyn vuist?
Dien staatgeweldenaar, nu hy (ô booze tijen)
Een oop'ning ziet tot zyn vervloekte tierannijs,
Tot schennis, dwinglandy, en dat hy heeft geveld
Dien dapp'ren oorlogsmann, en nooit verwonnen held,

Die dit gedrogt steeds heeft getracht in toom te houden,
Daar deze d'wingeland zyn staatsgezach op bouwde,
Waar meê dit arme volk bedreigd werd met dien slag?

EGMOND.

Myn lief; de hofwacht staat gereed.

SABINA.

Wat zal ik?

EGMOND.

Ach!

Dat gy toch voor het laatst uw rouwklagt af wilt breeken.

SABINA.

Zo laat dan deze toe, dat haare traanen spreekten.
Gy vaderloozen, ach! ach! ach! wat valt dit hard,
Die, nevens my, helaas! zo diep deeld in die smart.
Hy gaat ter dood, die my, en u zo vaak verheugden,
En steeds plag voor te gaan in vorstelyke dengden,
Die werd u nu ontrukkt, door een gedrocht, in kracht
Zo wreed, als ooit natuur te voorschyn heeft gebragt.
Ziet deeze ellendigen, myn waarde, myn getrouwe.

EGMOND.

Ach! ach! mevrouw, ik kan my langer niet onthouwen?
Beroemde telgen, ach! wat treft uw smart en leed;
Die innerlyken zyt met bitt're rouw bekleet!
Dat ik u hoofd voor hoofd omhels, myn waarde loeten;
Gedenk altoos uit welken stam gy zyt gesprooten,
Die altyd is geweest van onbesprooken aard,
Doorluchtig, en door deugd, en wapenen vermaard,
Laat die dan, zonder vlek, in u gelyk herleeven;
En gy, vorstin, dien ik voor eeuwig gaa begeeven,
Zyt moedig, en gehard in al uw tegenspoed;
Verkrop uw harten leed met mannelyken moed,
Dat nu bedooven leid in rampen meenigvuldig.
Keerd u slegts tot de wraak, en draag uw lot geduldig;
Dat nyd, noch tyd in u ooit myn geheuge blus,
Ontvang hier op van my, deez' laatsten droeue kus,
Vaar wel!

SABINA.

O neen! ik laat uw my zo niet ontrukken.
Vervloekten dwingeland, wat brouwd ge al schellem-
stukken?

Zyn dit vergeldingen? *ô* trouw beloond zo vals!

EGMOND.

Laat los, myn lief!

SABINA.

Ach! ach! hoe koom ik van uw hals?
Gy gaat ter dood, myn heer! en ik zal hier na dezen,
Dan elk als tot een smaad, en tot een schoufspel weezen?
Neen, neen, *ô* neen! ik volg u op het zelve spoor.
O hemel! sterf my doch, zie daar dat gaat u voor.

RIEDHOVEN.

Waar heen, mevrouw?

SABINA.

Ik gaa my tot de dood bereiden.
Zoude ik uw lykbaar zien veracht ten graave leiden?
Op een barbaarsche wys; beroofd, en te eenemaal
Ontbloot van vorstelyke, en ridderlyke praal,
Van staatelyk gevolg, en plechtige sieraden,
En sleep des aadeldoms, bekleed in rouw gewaaden,
Als een misdadigen? die smaad waar alte groot.
't Is billyk dat my is niets liever dan de dood.

Egmond, en Riedhoven binnen.

En gy, *ô* adelyke spruiten!

En jongsten uit het ellef tal,
Komt, helpt my hier myn rouwklagt uiten,
Beweend, betreur der helden val,

O! telgen, wyd beroemd van maagen,
Dien ik, (*ô* aadelyk geslagt)

Zo teêr heb onder *'t* hert gedraagen,
In pyn, en smerte voortgebracht:

Kom, werp u neder aan zyn voeten,
Hy zal niet meêr, gelyk voorheen,

Op zyn triomf dag u begroeten,

Noch u omhelzen, neen, *ô* neen!

In 't midden onder 't zeegevuuren;
 Noch gy voortaan tot geene stond,
 Zyn naam, noch wapenschild borduuren,
 Met goud, op eene roode grond,
 't Blafoen, uw stambuis aangebooren,
 Met dat van Bairen t'zaam gesnoerd,
 Doorvlochten, en op 't schoonst verkooren,
 't Geen gy van 's moeders zyde voerd,
 Afkomstig in doorluchtigheden,
 Uit grootvaâr Aelbregt, fier en stout,
 Gehuld by ridderschap, en steeden,
 In holland met het graaflyk goud.
 Wie kan van traanen zich onthouwen?
 Valerius, en gy, myn heer,
 O treurgenooten, staatjonkvrouwen,
 Gy ziet na dezen hem niet meêr,
 Hy gaat ter dood, ach! helpt my weenen.
 Dat staatjuweel, dat dierbaar pand....
 Maar ach! waar zynze daar verdweenen?
 Wat ondier heeft hem aangerand,
 En weg gerukt dus voor myn oogten!
 Bloeddorstige, houd stand, hou stant
 Hebt gy nog eenig mededoogen?
 Zo niet uw wraak te hevig brand,
 Ach! laat my deze gunst verwerven,
 Vertoest, tot dat ik my terstond
 Bereide, om nevens hem te sterven,
 En kus noch eens zyn doode mond.
 Ik moet, ik ga, en zal hem volgen?

VALERIUS.

(gen^d)

Mevrouw, wat maakt ge u zelfs dus woedende en verbol-
 Bezadigd u, ik zelf gevoelig van uw smart,
 Beken, dat deze wond u trest tot in het hart.
 Maar wyl wy in deez' zaak geen weg en zien noch open,
 En dat noch heul, noch troost, noch uitkomst staat te hoo-
 pen,
 Draag u gelyk een telg van uw doorluchtig huis.

S A

SABINA.

Ach! ach! wat treft my ramp en kruis,
 Kom ondersteun my, ach! getrouwe,
 En offer uw gediensligheên
 Aan deeze uw welgeboorne vrouwe,
 Een flauwte kruipt door al myn leên;
 De dampen vliên valt heen en weder;
 Ach voegt my hier te rust wat neder.

VALERIUS.

Staatjofrouw, red mevrouw, ach! red haar! zet 'er neêr.
 'k Zie Hoorne nad'ren, met zyn zuster, ach! myn heer!
 Ziet hier mevrouw als met de wisse dood belaadn.

VIERDE TOONEEL.

VALERIUS, HOORNE, SABINA, SOFIA.

HOORNE.

ZO zal de wrok, en haat, haar eind'lyk eens verzaaden,
 Die noch aan 't woeden is, en niet zal zyn gerust,
 Ten zy met onze dood, die wroeging is gebluft.
 Elendig vaderland, hoe zuld ge uw leed verkroppen?
 Wie red dit arme volk? wie zal de bloed wel stoppen?
 Wie dempen deze poel, van schennis, tieranny,
 Van zo vervloekte en ingesloopenne dwinglandy?
 Onzachchelyken held, die my zyt voorgetreeden,
 Ik volg u moedig dan ook in gelyke schreeden;
 Gy hebt te dezer stond dien slag vast uit gestaan.

SOFIA.

Gyzult dan mede nu ter slachtbank heenen gaan!
 Dien trotzen dwingeland nu tot een prooy verstrekken;
 Om op uw lyktombe, ach! zyn zegen te voltrekken?
 O hemel! zo gy ooit detreurigen verhoord,
 Wreek deez' verfoejelyke en haatelyke moord;
 Of toeft gy, tot ze zyn ten einde van hun woelen,
 Om hen eens te eeniger tyd uw wraak te doen gevoelen?
 Wat traagt gy langer, stort op hen uw blixzem neêr;
 Verdelg die landplaag, keerd dat heiloos moordgeweer,
 En wend het tegens hen, ik zal myn arm ontblooten,

Op

Om 't zelve den tieran tot in het hert te flooten.
 Ach! zaagen wy te moet eens zulk een blyden dag,
 Dat elk bekleed, en weêr hersteld in zyn gezach,
 Om zo den staat van deez' vergifte pest te veegen;
 Maar, ach! 't is al vergeefs, den hemel is ons tegen,
 Ach! my elendige! waar heen werd ik vervoerd?

HOORNE.

Myn zuster, ach! wat maaktge u zelve dus ontroerd?
 Het is myn lot, ik walg van langer meêr te leeven.

SOFIA.

Laat ons dan 't martelspoor blymoedig op gaan streeven,
 Ik sterf ook nevens u. HOORNE.

Ach! troostelooze vrouw,
 Wat drukt my uwe smart, 'k heb deernis met uw rouw.
 Zyt moedig om uw druk en lyden in te toomen.
 Ik zie Davila met de hofwacht herwaarts komen.
 Het is gedaan, myn vriend, Valerius, vaar wel!

SOFIA.

Ach! ach! ik sterf. VALERIUS.

Myn heer, hoe bitter, en hoe fel
 Treft my uw smart? gy doet myn lyden weêr vergrooten.

HOORNE.

En gy, Vorstin, vaar wel, ô beide treurgenooten,
 Zyt doch volllandig in 't verduuren van uw leed.

VYFDE TOONEEL.

HOORNE, SOFIA, SABINA, VALERIUS.

DAVILA.

DAVILA.

MYn heer, gy weet met welk een last wy zyn bekleed,
 Als ook waarom wy hier ter plaatze zyn bescheiden.

HOORNE.

'k Ben vaardig, doet uw pligt.

SOFIA. Ach! dat ik u geleide.
 Sta af, bloeddorstige, en wagt uw hand te slaan
 Aan dien beroemden held, en wilt te rugge gaan,
 Eerhy, door zyn gezigt, u doet ter neder storten,

Maar

Maar zo gy zyt gezind myn lyden te verkorten,
 Wiens handen dat toch zyn van zo veel bloed bemorft,
 Wreek u op my, en jaag uw kling door deze borst;
 Barbaaren, 'k zal u niet ontwyken, noch begeeven.

DAVILA.

Indien gy niet en wierd door wanhoop aangedreven,
 Het waar onmogelyk te dulden deze smaad.

HOORNE.

Mevrouw, bezadig u. SOFIA.

Verbasterd, heiloos zaad.

DAVILA.

't Waar tyd, en meer dan tyd onord're eens af te schaffen,
 Den staat t'herstellen, en weerspannigen te straffen.

SOFIA.

Vermeetele, die dus de onnoozelen betigt,

Indien ik mogt begaan, ik vloog u in 't gezigt.

Valerius, kund gy dien bitt'ren hoon gedoogen?

En werd gy dan noch niet tot meerder wraak bewoogen!

En gy, Vorstin? SABINA.

Ach! ach! wat zal ik toch? gy weet

Hoe dat ik afgemat, verkrop myn hartenleed;

En als, een droeve weeuw, verstooten, en verlaaten?

Ontbloot van man, en vorst, van eere, en ampt, en staaten,

My zelf met traanen voed, en zuchten zonder tal.

HOORNE.

Myn zuster, dat ik u omhels, noch eens voor al.

SOFIA.

Ach! ach! wat moord gy my?

HOORNE. Laat af, en staak uw weenen.

SOFIA.

Ik laat niet af, ô neen! ik volg u derwaarts heenen.

HOORNE.

Noch eens, voor 't laatst, vaar wel!

Davila en Hoorne binnen.

SOFIA. O hemel! is'er dan

Geen middel om de straf te ontgaan van dien tieran.

Valerius, myn heer, ach! ach! zy zyn geweeken.

Mevrouw, kom, moedig u, wy zullen ons gaan wreken,

Om

Om zo gesterrekt en gestyfd van onze kant,
 Te steuren onverziens dien bloed'gen offerhand.
 Ik zal u voorgaan, en ook de eerste zyn van allen,
 Die moedig met een troep als woedende aan zal vallen.
 Daar koom af wat het wil, 't recht is aan onze zy.

VALERIUS.

Wat wilt gy toch, mevrouw, ach! staak dit opzet vry,
 't Is toch vergeefs gepoogt, voor u om heul te zoeken.

SOFIA.

Dat ga zo 't wil, ik zal my eind'lyk dan verkloeken,
 Om door een and'ren weg, zo dit niet vord'ren kan,
 Myn wraak bewerken, door een heim'lyk eedgespan:
 Of brouwen by my zelf nu list en looze laagen,
 Al zou gantsch Nederland van mynen opstand waagen,
 En alles daveren, en werden omgeroerd,
 Zo rust ik niet, ten zy myn wraak zal zyn volvoerd.
 't Ontbreekt my aan geen hulp, om myne streng te styven.
 Hoe! zou dan hunne dood dus ongewrooken blyven?
 Die helden, steeds bemind, als heden nu beweend.
 Die stylen van den staat, en toevlucht der gemeent,
 Die hunne vryheid steeds bewaakten en betragten,
 Op dat geen inbreuk in dezelve stont te wachten.
 En vaak dat landgedrocht gemuilband en gesnoerd,
 Dat dwang, noch tieranny, mogt werden ingevoerd.
 Hun vyanden, die deez' onmensch'lykheid mishagden,
 En beid' hun ondergang, betreuren en beklagden,
 Getuigen van hun deugd, en trouw, en dapperheid,
 Hun roem onsterffelyk, alom zo wyd verbreid,
 Die zal van nu voortaan op alle tongen leeven.
 Die Vrankryk, Duitsland, en Itaaljen deden beeven,
 En door hun wapenen, gevoerd in 's Keizers naam,
 Te dier tyd strekten voor een pronkstak van de Faam.
 Uitheemsche zullen zich in hunne lof ontzetten.
 De Christen waereld zal hun beider lof trompetten.
 Schep moed, mevrouw, schep moed, ik voel inwendig my
 Als aangedreeven door een nieuwe profesy;
 My dunkt ik zie alreé hoe Nassou, aangespannen;

Zyn

Zyn standaard heeft geveest, de tieranny verbannen,
 't Verbond der eed'len weêr bekrachtigt, en hersteld,
 En, door zyn wys bestier, gebreideld het geweld,
 Geweetensdwang, die pest! ten landen uitgedreeven,
 De vryheid wederom op haare troon verheeven,
 Gewapend, en bekleed met speer en helm en hoed,
 Gegrondvest in simend van dit vergooten bloed.
 En dezen Aartstieran, vervolgd, verjaagd, gedwongen
 Te ruimen dit gewest, aan alle kant besprongen.
 De heilige eendragt.... VALERIUS.

Ach! mevrouw, staak uwe reên,
 'k Zie zyn Eerwaardigheid, die herwaarts aan komt treên.
 SOFIA.

Het is gedaan, ach! ach! waar zullen wy ons wenden?

Z E S D E T O O N E E L.

SABINA, SOFIA, VALERIUS, RIEDHOVEN.
 RIEDHOVEN.

D At vorst'lyk treurspel, ach! myn vrind, dat is ten ende.
 VALERIUS.

Het is ten einde? ach! ach! Ô leidelooze smart!
 RIEDHOVEN.

't Herdenken van hun dood, treft my tot in het hart.
 Ik kan, helaas! my noch van weenen niet onthouwen,
 VALERIUS.

Hoe was hun uitgang doch?
 RIEDHOVEN.
 Wat vergt gy my, getrouwen?

Die dus myn lyden en myn smart vernieuwen doet:
 Als helden traaden zy de wisse dood te moet.
 Egmond ging eerst voor af, op 't allermint bewoogen,
 Parste elk, door zyn gezigt, een traanenvloed uit de oogen,
 Hy trad als onverzaagd zo aanstonds derwaarts aan,
 Daar hy 't gekruiste beeld ter neêrgezet vond staan,
 Het welk hy naderde, en, met veel eerbiedigheden,
 Nu telkens menigmaals omhelsde in zyn gebeden;
 Van waar hy zich begaf, gemoedigd, ach! ach! ach!

Ter plaats daar hy zich boog, voor 't geeven van den flag.
 Een algemeene vreez' ontstond door eenig momp'len,
 Als of men was beducht voor schieklyk overromp'len.
 Maar alles was te wel bezorgd door hun geweld,
 Toen Hoorne voort kwam, en nu Egmond zag geveld,
 (Een steenen hart had zich dit moeten nu erbarmen)
 Nam hy het bloedig hoofd, en drukten in zyne armen,
 En kustend meenigwerf met een gebrooken stem?
 Mits bukt hy mede, ach! ach! en stort ook nevens hem.

Einde van 't derde en laatste Bedryf.

Beschryvinge der Vertooningen.

Voor het SPEL.

De Landvoogdesse, verzeld met de algemeene Staaten, verwelkomen Alva, by voerd geweetensdwang, bedrog, geweld, en tieranny, in zyne stoot, zynde gesterkt met eenige uitheemsche veldoersers en krygsbenden. De vryheid werd verdrukt, en 's lands rechten vertreeden. In 't verschieft zie men het vluchten der ingezeeten.

*De Landvoogdes, verzeld met de algemeene Staaten;
 Den Hartog Alva in zyn staatgebied begroet,
 Hy voerd geweetensdwang, een pest der onderzaaten,
 Geweld, en tieranny, vergramde in zyn stoet.
 De vryheid leid gedrukt; en 's lands gerechtigheden,
 'Zyn door uitheemsche magt, verbrooken en vertreeden.*

Na het SPEL.

Egmond en Hoorne, leggen beide door 't zwaard gesneuveld, en hun hoofden op pinnen gesteld. Davila, met eenige geestelyke ordens vertoonen zich hier by, aan d' andre zyde zit men de inquisitie, op 't vreeslyk afgebeeld, houdende een brandende toorts in d' ecne, en een bloet zwaard, met eenige stroppen, en ander marteltuig, in d' ander hand, daar by vertoond zich een roode roede, of bloedvlagge, met eenige worgpaalen opgerecht.

*Nu zal men Nederland van bloed en vuur zien rooken.
 De Graaven leggen reeds gesneuveld, door het zwaard.
 Nu moordtuig opgerecht, de bloedvlag opgestooken
 In de Inquisitie, die niet als verwoesting baard;
 Davila, uit de naam van 't hoofd der dwingelanden,
 Begrind dit Treurspel, met meêr and're stookebranden.*

...

28
25
20
15
10
5

